

fugle & natur

1 | FEBRUAR | 2018

Dansk Ornitologisk Forening



- › 3 millioner fugle væk i agerlandet
- › Hvorfor er vi aktive fugletællere?
- › Nyt fuglereservat på Bornholm
- › 15 gange så mange ravne
- › Spillefugle i sneen



Egon Østergaard
Formand i DOF

HJÆLP FUGLENE

– gå en tur!

Lige før jul underskrev miljø- og fødevarerminister Esben Lunde Larsen og jeg en ny 3-årig samarbejdsaftale mellem DOF og ministeriet. Det er en fortsættelse af tidligere aftaler helt tilbage til 2003, hvor ministeriet for første gang indså, at DOF's mange indtastede observationer i DOFbasen, nu 20 mio., har en enorm værdi i forskellige sammenhænge, når naturens temperatur skal tages, og tilstanden bl.a. rapporteres til EU.

Det var med stor glæde og stolthed, at jeg på foreningens vegne kunne forsikre, at DOF også fremover vil levere brugbare data indtastet af mange hundrede frivillige fuglekikkere. Især vores overvågning af de almindeligste fuglearter i Danmark i form af punkt-tællinger er meget anvendelig og en uvurderlig kilde til viden om bestandsændringer.

Derfor håber jeg meget, at endnu flere vil tage én eller flere punkt-tællingsruter, når foråret kommer om kort tid. Det er nemlig det, der skal til, for at vi kan afdække arternes frem- og tilbagegange endnu bedre. Kort sagt: Gå en tur, tæl fuglene og vær med til at kaste lys over deres bestandsudvikling.

Det er en meget overkommelig indsats, og når man gør det gennem en årrække, bliver man helt afhængig. I år gik jeg således min tur for 34. gang her i det midtjyske, og det er altid rart at vide, at min lille indsats med at tælle de ca. 30 arter er med til at øge vores viden, når der er mange andre, der gør det samme.

Den seneste rapport fra punkt-tællingsprojektet fra 2016 kan læses på <http://www.dof.dk/fakta-om-fugle/punkttaellingsprojektet>. Det fremgår heraf, at der er omkring 300 tællere både vinter og forår, men vi vil meget gerne være endnu flere, så meld dig meget gerne under fanerne, nu hvor Atlas III er overstået, og vi feltfolk ellers er blevet 'arbejdsløse'. Det er både hyggeligt og rart på den måde at besøge de samme steder år efter år og se, om der er ændringer.

Projektet er helt unikt i europæisk sammenhæng, og det er nu muligt at vise bestandsudviklingen grafisk for 110 ynglefuglearter og 80 vinterfuglearter de sidste 40 år. Det er også dette projekt, der giver grundlag for at konkludere, at 6 ud af 10 stære er forsvundet, 3 ud af 4 løvsangere mistet, mens der er 8 gange så mange gransangere og 15 gange så mange ravne. Det er viden, som vi kun har, fordi mange går en tur og tæller fugle på en systematisk måde. Det hedder også citizen science, når almindelige mennesker på den måde skaber ny viden gennem deres deltagelse.

I vores store feltprojekt Atlas III har der også været fokus på at tælle de almindelige fugle på systematisk vis. Det er gjort gennem de såkaldte Time-Tælle-Ture (TTT), hvor man skulle gå en strækning på 1 km på 1 time og notere, hvilke fugle man så og hørte på begge sider af ruten. En lille, overskuelig opgave, som rigtig mange har været meget glade for at gennemføre i deres kvadrater på 5 x 5 km.

Interessen for disse tællinger har været så stor, at vi uden tvivl ender med en imponerende dækning på over 90 pct. på både vinter-, forår- og sommertællingerne. Alle skal have en meget stor tak for dette enorme arbejde.

En anden måde at hjælpe fuglene på, når du går en tur og bagefter indtaster dine observationer i DOFbasen, er at vise med en markering på kortet, hvor iagttagelsen nøjagtigt er gjort. Det øger værdien væsentligt, når DOF og Fugleværnsfonden skal bruge de mange data til fuglebeskyttelse, fx når man skal fastlægge et områdes naturværdi, såkaldt High Nature Value. Det samme gælder indtastning af alle fuglene på den enkelte fuglelokalitet og ikke kun de mest interessante.

Så hermed en stor opfordring til at fortsætte med tællearbejdet ved at tage en ny punkt-tællingstur. Gå en tur, tæl fuglene og hjælp os med at beskytte dem.

Egon Østergaard
Egon Østergaard, Formand DOF

Forside

Mads Syndergaard har besøgt en spilleplads for urfugle i Midtsverige. Selv ikke dyb sne kan stoppe spillefuglene. Se reportagen på siderne 24-27 i dette blad.

Udgivet af

Dansk Ornitologisk Forening – DOF – BirdLife Denmark
Vesterbrogade 138-140 . 1620 København V
Tlf. 33 28 38 00 (alle hverdage 11-15). Mail: dof@dof.dk
Bemærk, at vi nu igen udsender Fugle & Natur med PostNord. I tilfælde af, at du ikke modtager dit medlemsblad, henvend dig til DOF's sekretariat på telefon: 3328 3800 eller dof@dof.dk

Redaktør (ansv.): Helge Røjle Christensen, Pilgårdsvej 4, 7742 Vesløs, tlf. 97 99 32 77 (aften), e-post: fugleognatur@dof.dk

Annoncer: Mads Oddershede . **Ture og Møder:** Anders Odd Wulff

Oplag: 17.000. **ISSN:** 1395-8860

Layout og tryk: Vivian Buch, www.STEP.dk

Indhold

Stort tab af agerlandsfugle	3
DOFbasen – få styr på dit fugleliv	7
Hvorfor tæller vi fugle?	10
Nyt reservat på Bornholm	14
Comeback Bird: Ravenen.....	18
Workshops i Asien og Afrika.....	23
Spillefugle i sneen	24
Sejr for fuglene ved Himmelsøen	28
Digiscoping.....	30
Lokalsider, ture og møder.....	33-44

Danmark har på 40 år mistet over 2,9 mio. fugle af de 22 arter, som er særlig knyttet til agerlandet. Det viser nye beregninger fra Dansk Ornitologisk Forening. Den vigtigste årsag er landbrugets udvikling.



NÆSTEN 3 MIO. FUGLE forsvundet fra det åbne land

*Et syn, der er blevet sjældnere:
Sanglærke med fugls føde til
ungerne. Vi har mistet over
800.000 lærker i Danmark.
Foto: Peter Dam*

Det er kun alt for velkendt og dokumenteret utallige gange, at de vilde fugle, dyr og planter har det svært i det opdyrkede Danmark. Dansk Ornitologisk Forenings punkt-tællinger gennem mere end 40 år har for eksempel vist, at vi har mistet fire ud af fem viber, fem ud af seks agerhøns og mere end halvdelen af lærkerne ude på markerne.

Men nu er det for første gang nogensinde beregnet, hvor mange konkrete individer af fugle, som tabet kan gøres op til. Det er ornitologen Niels Andersen fra Svendborg, som har sammenholdt bestandsudviklingen for 22 agerlands-fuglearter med den bestandsvurdering, som Dansk Ornitologisk Forening lavede i 2011 – se hele beregningen på side 4. 15 af de 22 fuglearter, som primært yngler

i det danske landbrugsland, er gået tilbage i de sidste tre-fire årtier. Kun syv er gået frem. Når de enkelte arters procentvise frem- eller tilbagegang sammenholdes med den totale bestand, så opnår man et tal for, hvor mange fugle, som vi har mistet i agerlandet. Når frem- og tilbagegange er modregnet, så ender beregningen med et tab på hele 1.472.579 ynglepar. Da et ynglepar som

*Vintersæd og sprøjtespor.
Foto: Jan Skriver*

Tabel nedenfor viser antallet af mistede fugle i landbrugslandet over de sidste 40 år. Det ser måske uoverskueligt ud, men beregningen er egentlig meget enkel. Udgangspunktet er det første indeksår, som altid sættes til 100. Det er det år, hvor arten rent statistisk er kvalificeret til at komme med i de indeks over bestandsudviklingen, som udarbejdes på grundlag af DOF's landsdækkende punkttællinger. Punkttællingerne begyndte i 1976, men nogle af arterne er altså først kommet med i indeks nogle år senere. Indeks 2016 viser så bestandsudviklingen i procent i forhold til det første indeksår. Når indeks er 16 for agerhøne, så betyder det, at vi i 2016 kun har 16 procent tilbage af de agerhøns, vi havde i 1976. Indeks 194 for råge betyder til gengæld, at vi har næsten dobbelt så mange råger som dengang – og så fremdeles.

Niels Andersen har så sat denne udvikling i forhold til den vurdering af selve bestanden for alle arter, som DOF lavede i 2011. Derfor er indeks for 2011 også med i tabellen.

Vi har nu et konkret tal for bestandens størrelse og et indekstal for udviklingen. Dermed kan tabet af antal fugle beregnes.

Røde tal er indeks under 100 og er brugt på de arter, der har været i tilbagegang, mens **grønne tal** er anvendt for arter, der har været i fremgang siden det første indeksår. Bemærk, at tallene er opgivet i antal par, tallet skal altså ganges med to, for at finde frem til det reelle tal på 2.945.158 mistede fugle.



Art	Indeksår	100 %	Indeks 2011	Par i 2011	Indeks2016	Par i 2016	Mistet	Vundet
Tårnfalk	1976	2.459	61	1.500	75	1.844	615	
Agerhøne	1976	30.000	20	6.000	16	4.800	25.200	
Vibe	1976	66.666	30	20.000	24	16.000	50.666	
Dobbeltbekkasin	1983	4.063	32	1.300	49	1.990	1.990	
Sanglærke	1976	1.272.727	55	700.000	35	445.454	818.273	
Landsvale	1976	302.630	76	230.000	70	211.842	90.788	
Engpiber	1981	35.600	59	21.000	65	23.135	12.465	
Gul Vipstjert	1984	44.286	14	6.200	15	6.643	37.643	
Hvid Vipstjert	1976	43.333	300	130.000	244	105.732		62.399
Bynkefugl	1981	9.310	29	2.700	58	5.400	3.910	
Stenpikker	1984	5.000	40	2.000	27	1.350	3.650	
Sjagger	1982	980	51	500	131	1.284		304
Gærdesanger	1976	163.934	61	100.000	64	104.918	59.016	
Tornsanger	1976	256.000	125	320.000	116	296.960		40.960
Rødr. Tornskade	1976	10.714	14	1.500	20	2.142	8.572	
Råge	1977	46.875	160	75.000	194	90.937		44.062
Gråkrage	1976	108.700	138	150.000	139	151.087		42.387
Skovspurv	1976	123.762	202	250.000	182	225.247		101.485
Stillits	1976	8.712	264	23.000	290	25.265		16.553
Tornirisk	1976	303.030	33	100.000	32	96.969	206.061	
Gulspurv	1976	607.843	51	310.000	38	230.980	376.863	
Bomlærke	1981	63.636	44	28.000	42	36.900	27.636	
Ialt		3.208.562		2.478.700		2.088.879	1.780.729	308.150
Mistet i alt i par		100 %				65 %	1.472.579	
Mistet antal fugle							2.945.158	



Engang var det ret almindeligt at opleve agerhøns i flok liggende som store jordklumper på snedækkede marker. I dag er det et sjældent syn, og det skyldes ikke kun de mildere vintre. Vi har mistet over 25.000 agerhøns i Danmark. Foto: Erik Biering

bekendt består af to fugle, så er det samlet 2.945.158 fugle, der er forsvundet. Tallet er naturligvis ikke præcist, men det giver et helt nyt og meget konkret indtryk af det dramatiske tab af fugle i det danske landbrugsland.

Inspireret fra udlandet

Det er især den kraftige tilbagegang for almindelige arter som sanglærke, gulspurv, tornirisk, landsvale og vibe, som slår igennem i tallet, mens arter som hvid vipstjert, skovspurv, råge, gråkrage og torsanger er gået frem.

Både i Storbritannien og i EU er der tidligere lavet lignende beregninger. I Storbritannien er der forsvundet 44 millioner fugle af alle arter siden 1966, og i EU har beregningerne vist et tab på over 421 millioner fugle siden 1980, ligeledes af alle arter.

"Det er det, som har inspireret mig til at lave en dansk beregning, men jeg har valgt kun at medtage de 22 fuglearter, som er knyttet

til agerlandet", siger Niels Andersen. "Intet andet land i verden er så intensivt opdyrket som Danmark. Landbruget forvalter over 60 procent af vores areal, og her i Danmark er det især arterne, som er knyttet til agerland og enge, som går tilbage, mens de fleste arter skovfugle klarer sig bedre", forklarer Niels Andersen. Han har igennem en årrække undersøgt vibebestandens nedtur på sin hjemegn på Sydfoyn og har derfor også været vidne til landbrugets fortsatte intensivering: "Markerne bliver større, småbiotoperne bliver færre, selv læhegnene bliver beskåret mere hårdt end tidligere. Sammen med sprøjtning og gødskning gør det, at der ikke er føde nok til fuglene længere, hverken i form af frø eller insekter", siger Niels Andersen.

DOF: Noget er rivende galt

For DOF's formand Egon Østergaard, så viser den nye beregning, at noget er rivende galt i dansk landbrug:

"Set i forhold til biodiversiteten, så er det danske agerland i dag nærmest ørkenagtigt uden fugls føde. Jeg håber virkelig, at det kan åbne folks øjne for problemerne, når tabet af fugle på den måde bliver gjort op i individer", siger Egon Østergaard. "Det understreger også behovet for en markant ændring af EU's fælles landbrugs-politik, som i alt for høj grad tilgodeser den intensive produktion på bekostning af fælles goder som et godt miljø, dyrevelfærd, sundhed og en rig natur", tilføjer formanden.

EU-Kommissionen præsenterede i november sit udspil til en ny fælles europæisk landbrugspolitik fra 2021. Et udspil som er blevet mødt med stor skuffelse hos de 28 europæiske partnere i organisationen BirdLife International, herunder DOF. Kommissionens udspil fastholder et fokus på industrielt landbrug, stordrift og en fortsættelse af hektar-støtten. Udspillet indeholder ingen forpligtigelser om finansiering af naturbeskyttelse og



ignorerer dermed resultatet af den hidtil største høring om EU's landbrugspolitik i foråret 2017, hvor en kvart million borgere agiterede for en mere miljø-, klima- og naturvenlig landbrugspolitik.

Et særligt dansk ansvar

Det væsentligste nye i Kommissionens udspil ser ud til at være en større frihed til medlemsstaterne til at bruge landbrugsstøtten, som de finder passende. "Det kan man godt blive bekymret over, men hvis vi ser positivt på det med danske øjne, så giver det jo de kommende danske regeringer en større mulighed for at tage hensyn til naturen i agerlandet herhjemme. Så er der ingen undskyldning længere for at gemme sig bag stramme EU-regler", siger Egon Østergaard. "Behovet for en særlig dansk indsats for mere natur i agerlandet er jo enormt, som tabet af de næsten tre millioner fugle dokumenterer", tilføjer DOF's formand.

Har du også lagt mærke til, at der er blevet færre tornirisker? Vi har mistet over 200.000 i Danmark. Foto: John Larsen



KORT NYT

SNEUGLEN PÅ DEN RØDE LISTE

Sneuglen er blandt de negative nyheder på BirdLife Internationals opdaterede rødliste 2017 over truede fuglearter i hele verden.

Det er første gang, at den store hvide ugle er med på med listen over truede arter, og den rykker endda fra kategorien "Ikke Truet" hen over den næste kategori "Næsten truet" og placeres nu i kategorien "Sårbar".

Bestanden af sneugler er nemlig betydeligt mindre, end man tidligere har troet, og den er gået tilbage med mellem 30 og 49 % i løbet af tre ugle-generationer. Blandt truslerne nævnes klimaforandringer og deraf følgende ændringer i snedækket og tilgængeligheden af de gnavere, som er sneuglens byttedyr.

Tidligere blev verdensbestanden vurderet til at være på omkring 200.000 fugle. Men der er formentlig kun omkring 14.000 par.

Blandt de positive ændringer på listen er, at krøltoppet pelikan nu er flyttet fra kategorien "sårbar" til "næsten truet" efter mange års indsats for at hjælpe arten.

Blandt de 238 fuglearter, som er blevet genvurderet på den seneste rødliste, er 26 procent flyttet til en mere truet kategori, mens 28 procent er flyttet til en mindre truet kategori. Resten er uændret.

Der er 11.122 fuglearter i Verden. Hver ottende eller 13 procent af dem er globalt truede.

Læs meget mere om rødlisten og andre internationale fuglenyheder på www.birdlife.org

HOLD STYR PÅ DIT FUGLE LIV

- tast i DOFbasen

Ved at taste i DOFbasen har man overblik og samtidig adgang til en masse interessante fugledata. Der er nu tastet over 20 millioner observationer i DOFbasen.

AF CARL JOHAN CORNELIUSSEN

*Sortspætte – her en hun. Hvor er den sidst set i nærheden af dig? Det kan DOFbasen også fortælle.
Foto: John Larsen*

Er der noget mere irriterende end, når notesbogen med data på sidste års store sjældenhed er blevet væk? Eller når man er nødt til at sidde med slidte papirark og notere og prøve at holde styr på de seneste års observationer?



Artiklens forfatter i felten.
Foto: Eigil Gork-Jensen



Er der indtastet flest skovspurve eller gråspurve? DOFbasen giver overblik over det lokale fugleliv. Gråspurv han med unger, foto: Erik Biering

Endnu en spændende fugl på vej i DOFbasen. Carl Johan Corneliussen med sønner. Foto: Mirjam Gork-Jensen



20 mio. observationer

DOFbasen er løsningen. Den er ikke noget nyt, og det bevises ved, at der er tastet over 20 millioner observationer i basen. Det er trods alt noget.

Basen er et fantastisk sted og kan bruges på mange forskellige måder, hvis man lige leger lidt med søgemulighederne. Faktisk er den også lavet som app til Android og på vej til iPhone, så den er nem at bruge i felten, men der er nu ikke noget som at sidde derhjemme ved computeren med DOFbasen.

Totalt styr på det

I udgangspunktet kan man have totalt styr på sit fugleliv, hvis man ganske enkelt taster i DOFbasen hver gang, man har været i felten eller siddet og kigget ud i haven på foderbrættet.

Når man først er oprettet, og det bliver man ved at trykke på Brugeroprettelse i øverste højre hjørne på www.dofbasen.dk, og har udfyldt med navn og den slags, så er vejen banet til mange spændende oplevelser foran computeren.

Alle ens observationer kan indtastes detaljeret lige fra art, tid og sted og vejr til, hvad fuglene foretog sig, ligesom der er plads til beskrivende noter.

Fugledagbog

Med andre ord kan DOFbasen bruges som en slags fugledagbog, og der er da også nogle, som har tastet mange tusinde observationer gennem mange år. Man er faktisk meget velkommen til at skrive alle sine gamle observationer fra notesbøgerne ind i DOFbasen.

Ud over at taste sine observationer og dermed kunne følge sit fugleliv, så laves der også statistik automatisk. For eksempel over, hvor mange arter man har set.

Og når man så tænker på, at det også gælder for alle de andres indtastninger, så får man måske et billede af, hvor stor og fantastisk en datasamling DOFbasen er.

Turplanlægning

DOFbasen er et super sted at planlægge en tur ud fra. Gå ind og se på, hvad der er set hvor i den seneste tid. Det kan være, at nogen

har set rigtig mange arter ved Korevlerne eller ved Filsø eller ved Gedser. Så er det måske dertil, at weekendens tur skal gå.

Eller man kan tjekke, hvor der er mulighed for at se sortspætte et sted på Vestsjælland. Så går man på basen og søger på sortspætte i et datointerval eller år og får svar et øjeblik efter og ved, hvor turen efter sortspætte skal gå til.

Finde sjældenheder

Den er også god til at få et overblik over, om der er set sjældenheder et sted i landet i de seneste dage, så man kan vurdere, om der er noget, som er værd at køre efter.

Ligesådan er man måske nogle gange kommet hjem fra en tur og har været lidt usikker på eksempelvis en vadefugl. Så kan man tjekke om andre har set arten på den pågældende lokalitet i dagene forinden. Det er med til at give et praj om sandsynligheden for, at man har set rigtigt.

Til overblik

Men basen kan også bruges til hyggelig research på de mørke vinteraftener. Det

Fakta om DOFbasen:

- » DOFbasen gik online i 2002
- » Der er indtastet lidt over 20 millioner observationer
- » Der er omkring 9.000 observatører, heraf 2.400 aktive i 2017
- » Den, der har flest indtastninger, er Tim Andersen med over 617.000 indtastninger
- » Flest arter på en lokalitet er Grenen med 347 arter
- » Flest observationer på en lokalitet er Blåvands Huk med over 721.000 observationer
- » Der er 18.716 lokaliteter i basen
- » De mest indtastede fem arter gennem årene er fiskehejre, knopsvane, grågås, gråand og musvåge.



*"Der er nu ikke noget som at sidde derhjemme ved computeren med DOFbasen",
foto: Eigil Gork-Jensen*

kan være til at se på, hvilke almindelige arter, der er mest talrige eller tjekke, om der er stær midt i det sene efterår i Nordsjælland, eller om skovspurv er registreret oftere end gråspurv.

Man kan også søge på artsgrupper, adfærd, køn og mange andre enkeltområder, så man kan sammenstille overblik over eksempelvis rovfugle. Deres tilholdssteder, arterne, antal og nærmest alt, hvad man kan drømme om.

Vennernes observationer

Ligesådan kan man følge med i, hvad vennerne har set, for når de også taster i basen, kan man søge dem frem og se, hvor mange arter de har set, og hvor de har set dem.

Man kan selvfølgelig også følge andre birdere ved at søge på deres navn eller ved, at man simpelthen klikker på deres navn ud for deres observationer.

Man kan finde et hav af spændende oplysninger, og man er selv med til at gøre basen bedre, hver gang man taster.

Hjælper natur og miljø

Ud over det er man med til at gøre noget for fuglene og naturen, for det, man taster, bliver brugt i arbejdet med miljøet og naturen herhjemme. Miljømyndighederne samarbejder nemlig med Dansk Ornitologisk Forening om DOFbasen og kan benytte data.

Skulle man så en dag sidde og ikke helt være sikker på et eller andet ved basen, så er der lokale DOFbase-ansvarlige, som kan hjælpe.

Så DOFbasen er alt om fugle lige fra ens egen digitale notesbog til et videncenter. Det er bare med at komme i gang. Og man kan godt kigge i den uden at have et login i forvejen. På den måde kan man lige danne sig et overblik over mulighederne. Det er dog meget sjovere, når man også har sine egne observationer i den.

God fornøjelse med at holde styr på dit fugleliv sammen med mange andre birdere.

Carl Johan Corneliusen er feltornitolog og aktiv i DOF Vestsjælland

KORT NYT

NY MINISTERAFTALE TIL 3,3 MIO. KR.

Kort før jul underskrev miljøminister Esben Lunde Larsen og DOF's formand Egon Østergaard en ny samarbejdsaftale, som giver 3,3 mio. kroner til overvågning af truede fugle.

Ifølge aftalen skal DOF bidrage løbende med sin bedste viden om fuglebestandene om især redetræer for rovfugle, ravn, sortspætte og andre følsomme ynglefugle til brug i Naturstyrelsens driftsplanlægning og digital registrering i de såkaldte pas-på skovkort.

DOF leverer årlige yngleforekomster af engryle, brushane og stor kobbersnepe i det omfang, de findes i DOFbasen.

DOF udarbejder indeks for forskellige arter og artsgrupper af fugle efter aftale med Miljø- og Fødevareministeriet bl.a. i forbindelse med den 4-årige tilstandsrapport om natur og miljø.

Bestandsudviklingsdata fra punktællingsprogrammet anvendes i den danske EU-rapportering, der fremsendes i 2019 for den række af almindelige danske fuglearter, der bliver tilstrækkeligt dækket i disse punktællinger.

DOF leverer gennem BirdLife International/ European Bird Census Council (EBCC) årligt data til brug for 2020/EU's biodiversitetsindikatorer frem mod 2020, for EU's "Farmland bird index" samt for de tilsvarende danske indeks, der anvendes i forskellige nationale sammenhænge.



MAN BLIVER SÅ GLAD af at gøre en forskel

AF CHARLOTTE MATHIASSEN, CHARLOTTE M. MOSHØJ & THOMAS VIKSTRØM

At gøre en forskel, det er lige netop det, som mange punkttællere og kvadratansvarlige i atlasprojektet gerne vil. DOF gennemførte i 2017 en undersøgelse af, hvad der motiverer DOF's aktive fuglekiggere i deres frivillige arbejde. Undersøgelsen, der foregik online, blev sendt ud til alle kvadratansvarlige i Atlas III og til de punkttællere, DOF har e-mail adresser til. Til de fleste spørgsmål var det muligt at give flere svar og komme med personlige kommentarer. I alt svarede 248 kvadratansvarlige og 148 punkttællere. Efterfølgende gennemførte DOF personlige interviews med ni aktive, der gerne ville fortælle lidt mere om deres motivation og oplevelser som frivillige. De overordnede svar viser gennemgående meget stor tilfredshed med både Atlas III og Punkttællingsprogrammet og deres organisering samt meget stor interesse blandt deltagerne for at fortsætte i et nyt projekt.

97 % af punkttællerne og 94 % af atlasdeltagerne ønsker fortsat at være aktive i DOF. Blandt undersøgelsens deltagere er 43 % kun aktive som kvadratansvarlige i Atlas III; 37 % af punkttællerne er kun punkttællere, mens 63 % af disse også deltager i Atlas III. Deltagerne mener ikke, at engagementet i Atlas III sker på bekostning af Punkttællingsprogrammet, og mange deltager da også i begge. Nogle punkttællere synes ikke selv, de har erfaring nok til at bidrage til Atlas III, men som en kvadratansvarlig skriver: "Jeg blev opfordret til at være kvadratansvarlig, da man manglede én i det område, jeg bor i. Selv var jeg lidt betænkelig ved, om jeg kunne overkomme opgaven. Det har medført, at jeg har været meget i felten for at øge min erfaring. Undervejs har jeg fået god støtte af erfarne ornitologer, hvilket har gjort mig tryk ved opgaven, som jeg har fundet spændende og udfordrende". I begge grupper har 56 % været aktive i mere end 20 år, mens kun omkring 25 % har været aktive i mindre end 10 år.

Samlet er 15 % af deltagerne i undersøgelsen kvinder og kun 2 % er yngre end 45 år, mens mere end 70 % er ældre end 60 år.

Det handler om fugle

At det grundlæggende handler om at kigge på fugle, var der stor enighed om i besvarelserne. De engagerede fuglekiggere er aktive i DOF's projekter, fordi de kan lide at kigge på fugle og synes, de har noget at bidrage med, når de indsamler og deler data, DOF kan bruge i sit arbejde. De kigger på fugle også uden for DOF, men projekterne giver deres fuglekiggere en retning og systematik. Selvom det tager tid og kan koste penge, opvejes det af det, de får ud af at deltage. DOF har tydeligvis at gøre med en meget motiveret gruppe aktive, der meget gerne fortsat vil have mulighed til at bruge og udvide deres viden om fugle og dermed støtte DOF's arbejde for at værne om fugle og natur. På spørgsmålet om, hvorfor deltagerne er aktive i DOF, er der meget lille forskel

Troldænder i flok, men hvor mange?

Foto: Albert Steen-Hansen

Tabel 1: Hvorfor er du aktiv?

Atlas:	Besvarelser	
interessen for fugle	95,95%	237
interessen for at beskytte naturen	78,14%	193
ønsket om at bidrage med viden	72,47%	179
nysgerrighed	37,25%	92
socialt samvær	31,17%	77
personlig tilfredsstillelse	61,13%	151
respondenter i alt 247		

Punkttællinger:

Svarvalg	Besvarelser	
interessen for fugle	95,27%	141
interessen for at beskytte naturen	84,46%	125
ønsket om at bidrage med viden	72,30%	107
nysgerrighed	35,14%	52
socialt samvær	23,65%	35
personlig tilfredsstillelse	58,78%	87
respondenter i alt 148		

Hvem er vi, og hvorfor tæller vi fugle i projekter som Atlas III og DOF's punkttællinger? Dansk Ornitologisk Forening har lavet en motivationsundersøgelse blandt de aktive i foreningens store projekter.

Natlyt på en Atlas-lejr.
Foto: DOF

Sagt om DOF's projekter:

"Atlas forøger min glæde ved at være ude i naturen. Jeg oplever mere intenst, når jeg opsøger noget bestemt, men der er også uventede oplevelser, fordi jeg afsøger hele kvadratet. Efter projektet vil jeg fortsætte som punkttæller men også gerne i et projekt, der minder om Atlas". Kvadratansvarlig, mand.

"Atlas har betydet alt for mig, også socialt, og atlaslejre er fantastiske. Det er meget demokratisk, alle kan være med. Jeg føler mig helt desperat ved tanken om, at Atlas ophører og vil gerne deltage i et nyt projekt med at samle data". Kvadratansvarlig, kvinde.

"Jeg håber, mine data kan påvirke miljø- og landbrugspolitikken. Det er godt med belønningsture, der bringer folk sammen. Jeg vil gerne fortsætte som punkttæller og evt. et lignende andet projekt, der ikke er for tidskrævende, og hvis jeg er dygtig nok". Punkttæller, kvinde.

"Jeg kan lide at være med til at samle data, og at de bruges politisk. Jeg er aktiv i naturbeskyttelse generelt og kan levere kvalitetsdata om fugle, der mangler på andre områder. DOF får utrolig meget positiv omtale i forhold til vores størrelse". Punkttæller, mand.

Tabel 2: Har fugletællingerne haft omkostninger for dig?

Atlas:

	Ja	Nej	Ved ikke	I alt
for dit arbejde	3,42% 8	95,30% 223	1,28% 3	234
for din familie	21,61% 51	72,03% 170	6,36% 15	236
økonomisk	33,20% 80	63,90% 154	2,90% 7	241
personligt	5,98% 14	91,03% 231	2,99% 7	234

Punkttællere:

	Ja	Nej	Ved ikke	I alt
for dit arbejde	4,23% 6	95,07% 135	0,70% 1	142
for din familie	15,54% 23	80,41% 119	4,05% 6	148
økonomisk	29,17% 42	69,44% 100	1,39% 2	144
personligt	4,23% 6	95,07% 135	0,70% 1	142

Stærene skal også tælles. Foto: Albert Steen-Hansen

på besvarelserne mellem atlas-kvadratansvarlige og punkttællere.

Det overordnede budskab også i de individuelle kommentarer er, at meningsfuldt arbejde giver livsglæde, og at deltagerne er drevet af interessen for fugle, naturbeskyttelse og ren fornøjelse.

Som en kvadratansvarlig skriver: "Vores danske natur er hele tiden truet, så jeg vil gerne kunne bidrage med at samle oplysninger om fugle, som videnskabsfolk kan bruge i forsøget på at bevare mere natur og skabe mere mangfoldig natur".

En anden skriver: "Jeg synes ganske enkelt, det er spændende at komme ud i landskabet og finde så mange arter som muligt. En tillægsgevinst har været, at jeg er positivt overrasket over så mange gode små biotoper, jeg er kommet ud i".

En beskriver Atlas III som ren fornøjelse. En punkttæller skriver i samme ånd: "Ingen dage i naturen er ens, og jeg ved ikke, hvad jeg støder på", og en anden: "Når man er storforbruger af naturen, må man give noget tilbage". Der er enighed om, at både

Atlas III og punkttællingerne er meningsfulde, og at det giver livsglæde at bidrage.

Omkostningerne er det værd

Det har omkostninger at være aktiv i DOF, men for de fleste deltager vægter de ikke højt. Ca. en tredjedel mener, at der økonomiske omkostninger, mens omkostninger for arbejde, familie og personligt ikke synes at spille den store rolle i forhold til det, deltagerne får ud af at være aktive. Det virker som om, mange af deltagerer mener, at det er et spørgsmål om prioritering af fritid, og som én skriver, "Man bliver glad af at gøre en forskel, men man er mindre hjemme", eller anderledes formuleret, "Der er vel altid nogle omkostninger, men på den anden side, hvad ville man ellers lave?". De fleste nævner økonomiske omkostninger til transport, men anser det ikke for særligt vigtigt.

Lyst til nye projekter

For størstedelen (over 74 %) er projektets emne afgørende for deres fremtidige deltagelse i et DOF-projekt efterfulgt af (over

60 %) organiseringen af projektet og (49 %) omfanget af den forventede indsats. Igen nævner mere end 95 % atlas-kvadratansvarlige, og mere end 86 % punkttællere interessen for at beskytte fugle som de væsentligste grunde til at deltage i et nyt projekt. Ønsket om at bidrage med viden vægtes med over 77 % også meget højt, mens socialt samvær kun nævnes af hhv. 24 % punkttællere og 36 % atlasdeltagere. I forhold til hvad der kunne afholde deltagerne fra at være aktive i et nyt projekt, nævner over 60 % projektets emne, omkring 50 % projektets organisering og over 52 % personlige grunde. Et større mindretal på 30-40 % nævner også, hvordan DOF udvikler sig som organisation. Blandt de individuelle besvarelser nævnes, at "det skal have betydning for fuglenes beskyttelse", "nogen må indlede en trend for de unges fokus på naturverdier og større fortrolighed med vores natur", "det vigtigste er, om jeg som middelmådig feltornitolog føler, at jeg er i stand til at løfte opgaven rimeligt", "det



KORT NYT

HJEJLER, SPOVER OG KNORTEGÆS SLIPPER FOR JAGT

Miljøministeren følger den indstilling, som Vildtforvaltningsrådet har lavet til ministeren om nye jagttider.

"Vi glæder os over, at det er lykkedes at forhindre jagt på hjejle, storspove, enkeltbekkasin og knortegås, som flere organisationer ellers havde ønsket jagt på. Et enigt råd har heldigvis bakket op om det ønske", siger formand for DOF, Egon Østergaard.

Med de nye jagttider kommer der atter jagt på sølvmåge uden for byerne som noget nyt i forhold til de sidste fire år.

- Men det er lykkedes at undgå jagt på silde-måge og svartbag, som det ellers var ønsket af nogen. Det er rigtigt godt for sildemåge og svartbag, som ikke udgør et problem for folk i byerne og derfor ikke skal skydes, siger Egon Østergaard.

Formanden understreger, at forliget om de nye jagttider er et kompromis. Det gælder blandt andet for den voksende bestand af grågås, som der ser ud til at komme udvidet jagttid på i august på dyrkede arealer.

- Det er afgørende for andre vandfugle i søer og fjorde, at der er klare betingelser for udvidet jagt på grågås, så vi kan beskytte andre vandfugle mod at blive forstyrret af jagten. Derfor er det godt, at denne jagt kun må foregå på dyrkede marker 300 meter fra kyster og fjorde og større søer over tre hektar, siger Egon Østergaard.

Bekendtgørelsen om de kommende tre-fire års jagttider bliver sendt i høring i løbet af vinteren.

Det sociale samvær er også vigtigt for fuglefolk, men ikke så vigtigt som fuglene...

Foto: Aoi Bringsø

ville være optimalt, at et nyt projekt foregår i en social ramme ligesom Atlas III, "det væsentligste for mig er, hvad projektet omhandler".

Der er nogle af deltagerne, der nævner forbehold for deres deltagelse: "Hvis det primært drejer sig om at være social og tiltrække nye medlemmer, tror jeg ikke, jeg deltager" (punkt tæller), "hvis jeg skal bruge tid på et projekt, skal det have et fagligt formål", og "DOFbasen skal meget bedre understøtte bearbejdelsen af materialet. Det kan ikke være rigtigt, at alle skal begynde helt forfra hver gang".

Det, der kunne afholde folk fra fortsat at være aktive, er ifølge en punkt tæller "medlemshvervekampagner vil jeg ikke medvirke i. Min interesse går på det fuglefaglige", mens en anden skriver "emnet er altafgørende. Jeg regner med, at DOF er en forening, jeg er kommet ind i for at blive". En atlas-kvadratansvarlig skriver, at det er afgørende, om "jeg føler, jeg kan matche forventningerne i et nyt projekt. Det må gerne have opgaver til forskellige kompetencer", mens en anden mener, at "aktivi-

teter rettet mod Hr. og fru Jensen orker jeg ikke bruge kræfter på. Det skal have et feltrettet fokus", og "det er vigtigt, at der gives feedback, og der sker en anvendelse af projektets resultater".

Motivationsundersøgelsen afspejler overordnet det store engagement fra de frivillige deltagere, og den grundlæggende motivation som værende interessen for fuglene og deres beskyttelse. De frivillige ønsker via deres deltagelse at bidrage til viden om fuglene. Samtidig giver undersøgelsens resultater et vejledende fingerpeg til projektledere og koordinatore om, hvor der er plads til forbedringer.

Charlotte Mathiassen er antropolog og programkoordinator i DOF; Charlotte M. Moshøj og Thomas Vikstrøm er biologer og hhv. videnskabelig og organisatorisk projektledere på Punkt tællingsprogrammet og Atlas. Undersøgelsen vil indgå i DOF's tilrettelæggelse af kommende projekter. Du kan læse meget mere om motivationsundersøgelsens resultater på www.pandion.dof.dk



EN SPRÆ

til fuglene

Spændende skov i Svartingedalen.
Foto: Jesper Toft, Silva Estate

AF HELGE RØJLE CHRISTENSEN

Fuglene har fået et nyt fristed på Bornholm. En spændende sprække med fuld fokus på biodiversiteten i det ellers intensivt udnyttede landskab på solskinsøen. Det er Fugleværnsfondens nye reservat i Svartingedalen.



Små gangbroer sørger for, at man kan komme tørskoet over åen. Foto: Thomas Christensen

En del af løvtræerne i det nye reservat er op til 300 år gamle. Foto: Jørn Dyhrberg Larsen

KKEDAL



Sankthansdag og aften, lørdag den 23. juni 2018, bliver der ekstra meget liv i Svartingedalen på Bornholm. Ikke af folk som vil brænde hekse på bål. Men af folk som brænder for naturen.

Fugleværnsfonden inviterer nemlig til en såkaldt bioblitz i sit nye og 22. reservat på 27 hektar i den smukke sprækkedal på det vestlige Bornholm.

"Vi skal have undersøgt Svartingedals spændende flora og fauna. Kom og lær en masse om Danmarks natur - arrangementet er for alle. Medbring gerne



Stor Flagspætte. Foto: Jan Skriver

Fakta om Fugleværnsfonden:

Fugleværnsfonden er den næststørste private forvalter af naturområder i Danmark, når det gælder samlet arealstørrelse med rene naturformål.

Fonden, som er etableret i 1966 af Dansk Ornitologisk Forening, er i dag en selvstændig almennyttig fond, som har til formål at forbedre den danske natur med fokus på sårbare fuglearter. Dette realiseres ved opkøb og naturgenopretning af naturområder helt udenom politiske interesser.

Fondens opkøb finansieres primært af fugle- og naturinteresserede støtter i form af arv, større og mindre donationer samt i samarbejde med andre fonde, kommuner og Naturstyrelsen og EU-LIFE projekter. Med købet af området i Svartingedalen forvalter Fugleværnsfonden nu 978 hektar fordelt på 22 reservater over hele Danmark.



Huldue. Foto: John Larsen

bestemmelseslitteratur og hold dig endelig ikke tilbage, hvis du er ekspert inden for bjørnedyr, laver, alger, svampe, græsser – ALT har interesse!”, skriver Fugleværnsfondens naturvejleder Allan Gudio Nielsen i invitationen. Er du interesseret, så kan du tilmelde dig hos Allan på adressen allan.nielsen@dof.dk

Mødestedet er Simblegårdsvej 24, 3790 Hasle og bioblitzten foregår fra kl. 10 formiddag til 24 midnat.

Lokal oprustning

En bornholmsk sprækkedal er en stor spalte ned i urfjeldet på klippeøen. Sprækkedalene er opstået på grund af enorme spændinger i undergrunden, som har fået grundfjeldet til at slå revner. Smeltevand fra istidens gletsjere har så skyllet sten og jord ud af dalen, så der er opstået en dyb kløft. Svartingedalen er en af de flotteste og naturrigeste blandt de omkring 70

sprækkedale på Bornholm. Man kommer ind i området af en natursti gennem en smal dal mellem høje klippesider, hvorefter landskabet åbner sig og afslører en såkaldt jættesten på en skrånning. Det er en kæmpe stor vandreblok i granit, som ifølge sagnet skulle være kastet af en svensk jættesten i et forsøg på at ramme Sankt Clemens Kirke i Klemensker. Han ramte heldigvis ved siden af, så jættestenen nu kan opleves i Fugleværnsfondens nyeste reservat.

Nyheden om Fugleværnsfondens køb af de 27 hektar i Svartingedalen er naturligvis også blevet vel modtaget hos DOF's lokalafdeling på Bornholm. Her er man godt i gang med at etablere en arbejdsgruppe, som vil overvåge fuglelivet og naturen i dalen og gøre en aktiv indsats i naturplejen, som det også sker på andre af Fugleværnsfondens reservater landet over. "Svartingedalen har hidtil ikke været en af de mest besøgte fuglelokaliteter på øen, men området har et stort potentiale. Vi er

meget glade for, at Fugleværnsfonden nu også har et reservat her hos os, og der er foreløbig fem personer, som har meldt sig som frivillige til arbejdsgruppen", fortæller Kåre Kristiansen, formand for lokalafdelingen på Bornholm.

Fristed for hulrugende fugle

En del af løvtræerne i det nye reservat er op til 300 år gamle, og der er en del noget yngre. Men et pænt antal døde og døende træer af varierende alder. I DOFbasen er der foreløbig registreret 84 fuglearter i Svartingedalen, men flere er givetvis på vej, når reservatet begynder at tiltrække et større publikum af natur- og fugleinteresserede. Det er ikke mindst hulrugende arter som stor- og lille flagspætte, rødstjert, broget fluesnapper og huldue, som har et fristed i dalen.

"Når vi køber et nyt naturreservat i Svartingedalen, så er det blandt andet for at kompensere for den mangel på ældre skov med ynglemuligheder for netop de fugle,



Rødstjert han med føde til ungerne. Foto: Albert Steen-Hansen

der ruger i hule træer”, fortæller Kristian Dammand Nielsen, direktør for Fugleværnsfonden.

”Mange steder er denne type af ynglelokalitet nemlig jævnet med jorden, hvilket betyder, at mange af disse fugle generelt er i tilbagegang”.

Fremtiden i reservatet

Med købet vil Fugleværnsfonden sikre, at den dyrebare natur i området bevares. En ekstensiv naturforvaltning af skoven igangsættes i samarbejde med Bornholms Regionskommune, og der skal som nævnt oprettes en frivillig arbejdsgruppe med lokale naturinteresserede.

Målet med forvaltningen vil være at beskytte og udvikle det fine og varierede plante- og dyreliv i skoven – specielt med henblik på at øge diversiteten i skovens fugleliv, men også den øvrige fauna og flora, som blandt andet rummer naturlige forekomster af liden lærkespore, tyndakset

gøgeurt og tre forskellige slags anemoner. Bagge å, der løber igennem dalen, skal sikres et rent og naturligt forløb, kreaturer skal udsættes til græsning for at sikre det lysåbne gamle engområde. Væltede træer får lov at blive liggende til gavn for insekter, svampe, planter og fugle. Ønsket er, at størstedelen af skoven forbliver i udvikling til urørt gammel naturskov.

”I tilknytning til dalen har vi også købt et par hektar landbrugsjord, som i dag dyrkes med afgrøder. Det lægger vi om til græsning for at få arealer til at supplere dyrenes afgræsning af engen i skoven”, siger Kristian Dammand Nielsen.

Natur med adgang for alle

Alle besøgende er velkomne og har adgang via en sti i dalsænkningen, som giver oplevelsen af at gå i en tætbevokset urskovslignende natur. Åen snor sig langs med stien, og små gangbroer sørger for, at man kan komme tørskoet over åen. Men ellers er der trykvand, der kommer

ud flere steder fra skrænterne og til tide oversvømmer trampestien gennem dalen. Så gummistøvler må bestemt anbefales. Undervejs møder man væltede træer og store gamle træer er smukt bevokset med vedbend og vild kaprifolie.

Svartingedalen har tidligere været et attraktivt udflugtsmål. Udover den smukke natur, byder den også på nogle meget fine kulturhistoriske oplevelser, fx i det gamle stenbrud og ved den store jættesten. ’Det er vores håb, at vi kan supplere og udvikle nogle publikumsfaciliteter, der formidler de naturværdier, der findes her, samtidig med at vi vil tage vare på det gode fugleliv’, siger Kristian Dammand Nielsen.

Den officielle indvielse af Fugleværnsfondens 22. reservat kommer til at foregå i forbindelse med Dansk Ornitologisk Forenings repræsentantskabsmøde på Bornholm i weekenden 21-22. april 2018.



Comeback Bird: **RAVNEN** er for alvor tilbage i Danmark

AF CHARLOTTE M. MOSHØJ & THOMAS VIKSTRØM

Resultaterne fra de sidste fire års Atlas III- projekt er ved at blive bearbejdet. Ravnene er en af de helt store vindere i nutidens danske fugle verden.

På en kold og klar efterårsdag på cykeltur med familien i Jægersborg Dyrehave stoppede vi op ved synet af et par sorte fuglesilhuetter i de gamle krogede egetræer i Ulvedalene. Det hæse kald, der genlød hen over sletten, og det massive vingefang, der åbenbarede sig, da fuglen lettede, bekræftede, at vi havde haft et



Ravn midt i håbets farve. Foto: Erik Borch

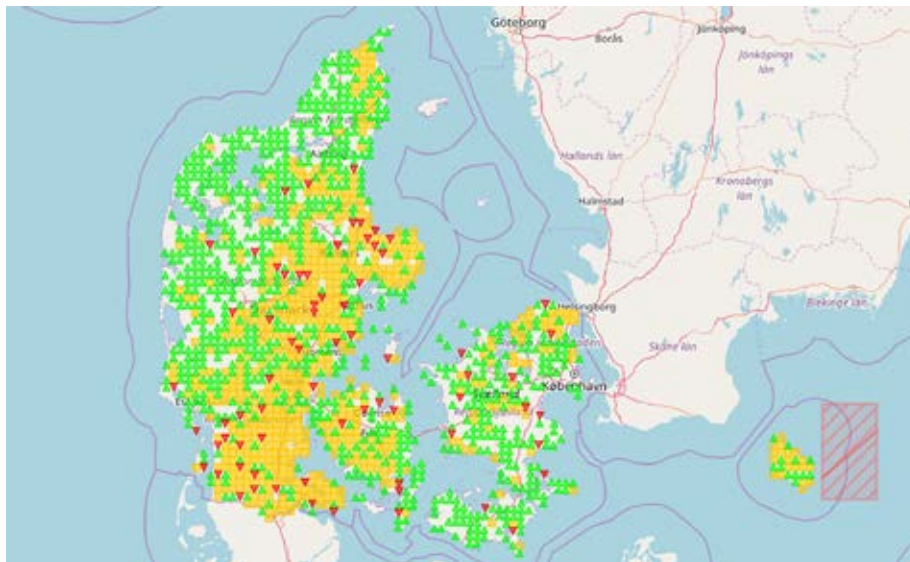


Foto: Helge Røjle Christensen

mindeværdigt møde med raven. En oplevelse, der med den hastige og omfattende vækst i ravnens antal og udbredelse, som påvises i DOF's atlasundersøgelser, er en mindre særegen hændelse i dag, end for blot 20 år siden.

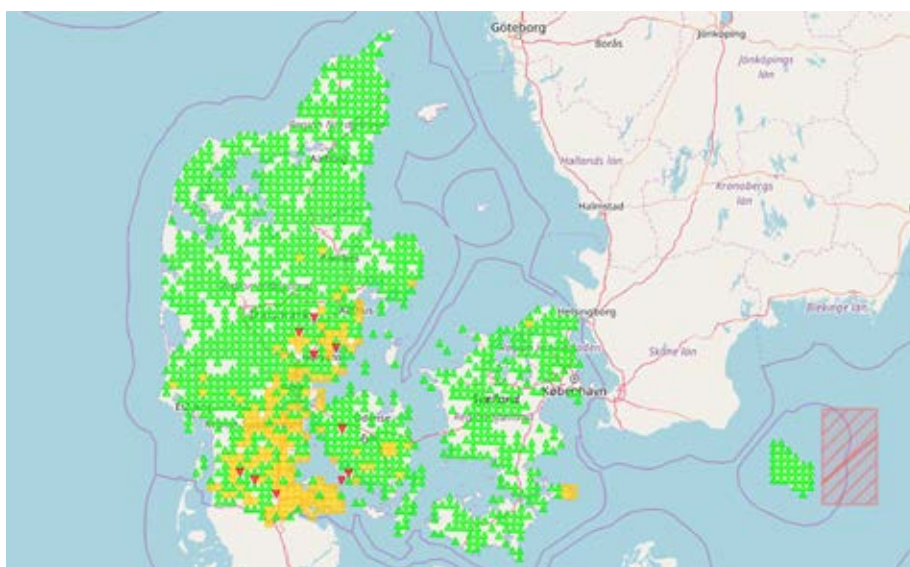
Raven er en af de helt store "vindere" i Atlas III. Her viser de foreløbige resultater en markant fremgang i udbredelse på over 100 % siden Atlas II i 1993-1996 (se kort 1).

Sammenligner vi med resultatet fra Atlas I (1971-1974) for sikre og sandsynlige observationer, er ravnens udbredelse mere end syvdoblet i den mellemliggende periode (Atlas I - Atlas III) (se kort 2). Denne positive udviklingstendens bekræftes også af resultaterne fra Punktællingsprogrammet, hvor både yngle- og



Kort 1: Ændringskort for ravnens udbredelse i Danmark fra Atlas II (1993-1996) til Atlas III (2014-2017).

Rød viser kvadrater, hvor raven kun er registreret under Atlas II.
Gul viser kvadrater, hvor den er registreret både under Atlas II og III
Grøn viser kvadrater, hvor den kun er registreret under Atlas III.



Kort 2: Ændringskort for ravnens udbredelse i Danmark fra Atlas I (1971-1974) til Atlas III (2014-2017).

Rød viser kvadrater, hvor raven kun er registreret under Atlas I
Gul viser kvadrater, hvor den er registreret både under Atlas I og Atlas III
Grøn viser kvadrater, hvor den kun er registreret under Atlas III

vintertællinger viser en stærkt stigende bestandsudvikling (se grafen side 21).

Raven i sagn og myter

Raven var indtil midten af 1800-tallet almindelig i hele landet, men efterfølgende forfølgelse med skydevåben, fælder og gift medførte, at raven i løbet af det

20. århundrede blev tæt på udryddet landet over. Kun i Sønderjylland og på Fyn overlevede knap en snes ynglepar forfølgelsen. Årsagen til forfølgelsen af raven var dels overtro, dels dens klassificering som skadevoldende vildt. Ifølge sagnene var raven i ledtog med onde kræfter/magter. Dette genfindes også i litteraturen,



Ravnepar i flugt. Foto: John Larsen

hvor man støder på talemåder som en "ravnemor", og man "stjæler som en ravn". I folkeviserne optræder "valravnen", som er en mand, der forvandlet til en ravn kun kan forløses igen ved at drikke et drengebarns blod.

Der har dog ikke kun været mørke myter om den sagnomspundne ravn. Før korsridderflaget Dannebrog ifølge overleveringen faldt ned fra himlen i det nuværende Estland i begyndelsen af det 13. århundrede, brugte blandt andre Knud den Store ravnebanneret som feltherresymbol. Banneret var inspireret af den nordiske mytologi, især Odins to ravne, Hugin og Munin. Ravnene var Odins videns-budbringere

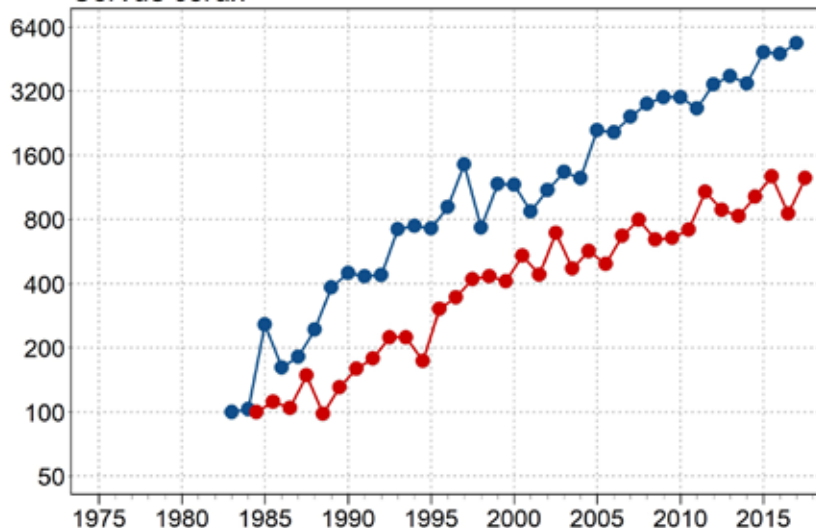
med det resultat, at Odin blev den mest alvidende af guderne.

"Nordens grib"

Ravnen, som vi kender den i dag, er en sky fugl, muligvis på grund af dens fortid som jaget vildt. Det er Danmarks største kragefugl og er samtidig den største spurvefugl med et vingefang på 120-150 cm og en vægt på 800-1.500 g. Hunnen er mindre end hannen. Ravens fjerdragt er sort med en blå, metallisk glans. De unge fugle kan kendes på en mere ensartet sort dragt og afrundede strubefjer. Ravens hale er kileformet, og dens kraftige næb såvel som ben er også sorte. I flugt ses

den kredsende som et stort sort "kors" på plane eller let sænkede vinger. Ravens stemme har et bredt lydspektrum fra små, klare kluk over dybe rullende "rrhuu" til det mere karakteristiske "krårk", der kan høres over store afstande. Ravens er en standfugl, der i Danmark yngler i skove, ofte i åbne landskaber, og som oftest har rede i gamle løvtræer, men undtagelsesvis også i nåletræer. I den øvrige verden er den at finde i så vidt forskellige habitater som fra ørkner til sneklædte bjergområder. Den store rede placeres i en grenkløft højt i træernes kroner. Ravne bliver kønsmodne i to- til tre-årsalderen, hvor de finder sig en mage. Parret holder sammen flere år i

Ravn *Corvus corax*



Grafen viser ravnens bestandsudvikling i Danmark med data fra DOF's punkttællinger. Rød kurve viser udvikling i ynglebestanden, blå kurve udvikling i vinterbestanden. Tallene på y-aksen til venstre er indekstal, hvor tallet 100 er udgangspunktet. For ynglebestanden er indeks nu op på indeks omkring 1500, altså 15 gange så mange ravne.

som noget unikt menneskeligt, og som selv ikke vores nærmeste slægtninge, chimpanserne, har.

Studier af ravne har ligeledes vist, at ravne har evnen til at "huske" og planlægge.

Ravne er derudover kendt for deres evne til at imitere lyde, herunder menneskers tale. Det vides også at ravne-par via samarbejde kan narre byttet fra andre ravne - mens den ene afleder byttets indehaver, snupper den anden ravn byttet.

15 gange så mange ravne

På trods af artens intelligens og dens forbedrede omdømme er det andre faktorer, der ligger bag den massive øgning i antal og udbredelse af ravne i Danmark. Jagtfredningen og især ophør af bekæmpelse af kragefugle og rovfugle med gift er de altovervejende årsager, hvilket ses af, at det ikke var ved jagtfredningen i 1922, men først efter giftforbuddet i 1967, at arten igen gik frem i antal og udbredelse. I dag lever der over 15 gange så mange ravne herhjemme som for fire årtier siden. Det er svært at spå om fremtiden, men fra dens sidste bastion i Sønderjylland og på Fyn har den bredt sig først til Østjylland, Nordsjælland og Bornholm, og dens fremgang syntes at fortsætte. De seneste årtier har den bredt sig yderligere, og kan nu, med undtagelse af Anholt og Læsø, findes i hele landet.

træk, hvor de bygger flere reder inden for territoriet, og parret veksler mellem disse fra år til år. Når æggene er lagt i marts-april, ruger hunnen alene i tre uger, mens hannen opvarter og kommer med føde til hende. Ravnene er nærmest altædende. Den tager i stor udstrækning smågnavere, men også æg og fugleunger, plantematerialer og ådsler og er derfor også kendt som "Nordens grib".

En kløgtig fugl

Forskning har vist, at ravne på mange måder er mere intelligente end chimpanser. Ravne har nemlig en såkaldt episodisk hukommelse, hvilket tidligere er betragtet

Charlotte M. Moshøj og Thomas Vikstrøm er biologer i DOF og projektledere for Atlas III og Punkttællingsprogrammet.



KORT NYT

DOF SKIFTER TIL MERKUR ANDELSKASSE

DOF, Fugleværnsfonden og DOF København har besluttet at skifte bank fra Danske Bank til Merkur Andelskasse.

"Merkur har en mere grøn og etisk forretningsprofil, der bedre matcher DOF og Fugleværnsfondens værdier", siger DOF's økonomichef Lars Engmark.

"Vi har ladet os inspirere af Amnesty Internationals danske afdeling, som har været igennem samme proces og ligeledes har valgt Merkur Andelskasse som organisationens fremtidige pengeinstitut", siger han.

I modsætning til Danske Bank trækker Merkur heller ikke negative renter af DOF's indestående. Beslutningen om at skifte bank blev godkendt på foreningens repræsentantskabsmøde i efteråret.

En arv til Dansk Ornitologisk Forening
**ER EN GAVE FRA ÉT LIV
TIL ET ANDET**



Ved at betænke DOF i dit testamente er du — selv efter din levetid — med til at hjælpe vores truede ynglefugle & sårbare natur.



**I LØBET AF DE SIDSTE 50 ÅR
ER FIRE UD AF FEM VIBER
FORSVUNDET FRA DANMARK**

— DET SKAL VI RETTE OP PÅ!

Hvis du ønsker at donere en del af din arv til fuglene & DOF, kan du gratis oprette dit testamente hos vores advokat, Nils-Erik Norsker, som er klar til at hjælpe dig.

**77 40 10 20
NEN@NJORDLAW.COM
WWW.DOF.DK/ARV**



Gruppebillede fra workshoppen i Nairobi. Foto: Thomas Lehmborg



Fra workshoppen i Singapore: Thomas Lehmborg overrækker brugte kikkertter fra Naturbutikkens kunder/DOF's medlemmer til direktøren for BirdLife Bhutan til brug for deres medlemmer. Foto: Billy Fairburn

WORKSHOPS for biodiversitet i Asien og Afrika

AF THOMAS LEHMBERG OG
CHARLOTTE MATHIASSEN

I januar 2017 startede DOF et kapacitetsopbygningsprojekt i tæt samarbejde med BirdLife International samt vores tre partnere i Kenya, Nepal og Uganda. Målet med projektet er at lave en træningspakke og værktøjskasse med anvisninger til BirdLife-partneres aktive deltagelse i politiske processer for at sikre mere fokus på og bedre beskyttelse af biodiversitet. Det skal styrke de lokale BirdLife-partneres indsats for at skabe forbedringer nationalt, og på længere sigt også regionalt og internationalt sammen med BirdLife International og andre grønne organisationer.

I efteråret 2017 gennemførte DOF de to største aktiviteter på projektet i tæt samarbejde med BirdLife sekretariatet. Den første træningsworkshop foregik i Singapore. Alle de asiatiske BirdLife-partnere var inviteret, og fremmødet var fint med deltagere fra Bhutan, Cambodia, Filippinerne, Hongkong, Indien, Indonesien, Japan, Malaysia, Myanmar, Nepal, Thailand,

Singapore og Sri Lanka. I Nairobi var der deltagere fra 13 afrikanske lande, nemlig Botswana, Djibouti, Ghana, Kenya, Liberia, Madagaskar, Malawi, Nigeria, Sierra Leone, Sydafrika, Uganda, Zambia og Zimbabwe. I begge workshops blev deltagerne trænet i processer vedrørende Biodiversitetskonventionen og i at planlægge og gennemføre det politiske arbejde derhjemme, bl.a. med at implementere Biodiversitetskonventionens 2020-mål.

Michael Køie Poulsen fra DOF's Internationale Udvalg stillede sin ekspertise til rådighed og var med til at sikre en god gennemførelse af workshoppen i Nairobi. BirdLife's Afrikakontor i Nairobi anmodede DOF om at gentage succesen med disse træningsworkshops for alle de (især fransktalende) BirdLife-partnerorganisationer, som ikke deltog, fordi efterspørgslen indenfor fortalervirksomhed og politisk lobbyarbejde er stor. Netop den slags arbejde i kombination med lokalitetsbaserede indsatser er ofte afgørende for, at der sker reel naturbeskyttelse. Det vigtigste resultat af projektet bliver en færdig træningspakke, der bliver gjort tilgængelig for alle BirdLife-partnere.

Antropolog Charlotte Mathiasen og biolog Thomas Lehmborg er ansvarlige for DOF's internationale projekter og programmer.

DOF får godkendt anden fase af internationalt program

DOF har fået tilsagn fra Danida/CISU om støtte til anden fase af programmet "Mennesker i partnerskab med naturen". Det betyder, at vi i de næste fire år fortsat kan samarbejde med vores BirdLife partnere Nature Kenya, Nature Uganda og Bird Conservation Nepal om at støtte bæredygtig skovforvaltning i særlige fuglelokaliteter i de tre lande. Målet er at bidrage til bevarelsen af fugle og natur samtidig med, at fattige mennesker i lokalsamfundene får forbedrede levevilkår.

TEKST OG FOTO:
MADS SYNDERGAARD





SPILLEFUGLE

i sneen

Kulde og sne sætter ikke urfugle i stå. Mads Syndergaard rapporterer her fra en spilleplads for de blåsorte kokke i Sverige.

Tungt læsset med soveposer, liggeunderlag, forplejning, tisseflasker, klapstole og selvfølgelig masser af fotoudstyr, aser vi os

gennem sneen de ca. 800 meter fra skovvejen og frem til spillepladsen. Klokken er lidt i midnat, og pandelamperne lyser kegler af svensk skov og myr op omkring

os. Efter få hundrede meter møder vi et umiskendeligt spor i den friske sne – det er en los der har været forbi, og det er ikke længe siden.



En kold nat på højmosen

Fremme ved skjulet opdager vi, at det er fuldstændig kollapsed under vægten af nysne. Heldigvis er det ikke ødelagt, og det rejser sig pænt op igen, så snart vi får skovlet sneen væk. Efter en masse roden rundt får vi os skruet ned i poserne – det fryser næsten ti grader, så selvom min normale dunpose er god, har jeg taget en ekstra med, så jeg ligger i to soveposer denne nat; det er mere besværligt, men til gengæld sover jeg dejligt og drømmer om at møde lossen, som jeg ved lusker rundt derude. Jeg når også at tænke på den morgen for at par nætter siden, hvor vi vågnede til fuldkommen stilhed på en anden spilleplads, og hvor det viste sig, at en duehøg holdt hele højmosen under skarp observation, så urfuglene helt enkelt holdt sig væk.

Sort på hvidt

Heldigvis gentager netop dette sig ikke – vi vågner, før det bliver lyst, til lyden af de første urkokke, der ankommer på pladsen. Der er både en art "sang" og så nogle ejendommelige "kald", begge i anførselstegn, fordi det alligevel ikke helt er sang og kald, som vi kender det fra f.eks. spurvefugle,

det er snarere ufiltrerede hormoner, der hænger HELT udenpå fjerdragten. Spillet går i gang så snart, der er mere end én kok på pladsen. Hannerne spankulerer rundt og viser hinanden deres flotte, udspilede halepartier, dels med øjenkontakt men så sandelig også ryg mod ryg, og når de kommer tæt på, ryger de af og til i totterne på hinanden. Det foregår bl.a. ved at de bider sig fast i hinandens næb og rusker så blod, fjer og dun står i kaskader omkring dem, men de bruger også vingerne til at slå med, og klør til at kradse og holde med. Det ser drabeligt ud, men det hører trods alt til sjældenhederne, at en fugl kommer alvorligt til skade.

Artens videreførelse

Imens går hunnerne rundt i blandt dem og lader som om, de er helt ligeglade med alt, hvad der foregår – men de finder alligevel frem til en foretrukket han, og samler sig omkring ham. Det trækker endnu flere rivaler til, men trods alt finder han tid til at parre sig med damerne en efter en, så der er ingen tvivl om, at den stærkeste han også har flest gener med i årets nye bestand. Det er surt for de af hannerne, der må rejse fra pladsen med uforløste

hormoner i kroppen, men det er sundt for den samlede bestand, fordi de stærkeste gener går i arv – og til næste forår har alle jo chancen igen, især hvis den gamle han i mellemtiden er blevet for gammel til at vinde alle kampene.

Mads Syndergaard er naturfotograf og feltornitolog

Billederne er fra d. 26. april 2017, og stammer alle fra den samme højmose/søbred et sted i Dalarna, Sverige. De er "skudt" med Canon EOS 7D II med Canon EF 500mm L IS USM, monteret med Canon teleconverter 1.4II. Skjulet er et to-personers pop-up telt, der er rejst på en bund af letvægtspaller, der gør det muligt at ligge på højmosen uden at blive våde.

Tak til Tommy Persson, Jes Gravgaard og Søren Kragh for to fantastiske uger med fugle- og naturoplevelser i verdensklasse!



I et tæt samarbejde mellem DN Roskilde og DOF er det lykkedes at friholde tre øer i en grusgravssø for forstyrrelser. Forløbet viser, at saglige argumenter, vedholdenhed, et tæt samarbejde mellem grønne organisationer samt ikke mindst god kontakt til kommunale politikere kan vinde en sag, som ellers synes at være tabt.

Fortsat fred til

AF PER FRYDENLUND NIELSEN

FUGLENE I HIMMEL

I forbindelse med grusgravning i et stort område syd for Roskilde er der opstået flere søer. Søerne har generelt stejle skrænter og er derfor af beskeden interesse for fuglelivet. I den største af søerne – Himmelsøen – er der efterladt tre øer. Øerne er godt beskyttet mod rotter, ræve og mennesker, og der har her udviklet sig et rigt fugleliv med bl.a. ynglende fjordterne – en art som kræver særlig beskyttelse i henhold til Fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1. Desuden yngler bl.a. strandskader, grågæs, lille præstekrave og nattergal. Området er færdiggravet, og Roskilde Kommune har lavet en glimrende plan for det efterladte grusgravsområde, hvor rekreative udfoldelsesmuligheder og natur generelt er forsøgt afvejet. Uheldigvis øn-

skede kommunen at lave en kabelbane til vandskiløb i Himmelsøen – netop på grund af de tre øer, hvor landgang for vandskiløberne var mulig. De tre øer skulle forbindes til land med pontonbroer.

For at realisere kabelbanen gav Roskilde Kommune dispensation fra naturbeskyttelseslovens paragraf 3 til etablering af banen. Danmarks Naturfredningsforening (DN) Roskilde støttet af DOF klagede over afgørelsen på grund af negative følger for fuglelivet, men klagenævnet stadfæstede afgørelsen. Dermed opfattede vi sagen som afsluttet og måtte acceptere kabelbanen.

Stor sejr for os og naturen

Efterfølgende udarbejdede kommunen et lokalplanforslag som ramme for etablering

af kabelbanen. I forbindelse med den politiske behandling af forslaget blev formanden for kommunens Plan- og Teknikudvalg opmærksom på, at kabelbanen ville have negative konsekvenser for fuglelivet. Han henvendte sig derfor til DOF Roskilde for at høre vores mening om sagen. På baggrund af vores argumenter besluttede udvalget at droppe kabelbanen – en stor sejr for os og naturen!

Kommunens forvaltning fastholdt dog at lave pontonbroer mellem to af øerne og land. Det virkede helt uforståeligt, da de nu ikke havde nogen funktion. Formålet var angiveligt "at give borgerne en særlig oplevelse af landskabet".

For at etablere broerne sendte kommunen et udkast til landzonetilladelse i høring. Vi gav sammen med DN vores mening til



SØEN



Fjordterneer på yngleplads.
Foto: Finn Carlsen

Himmelsøen ved Roskilde.
Foto: Per Frydenlund Nielsen



kende om, at broerne ville give adgang for rotter, ræve og selvfølgelig mennesker og dermed forstyrre fuglelivet – f.eks. vurderede vi, at fjordterneer kunne forsvinde som ynglefugl. For at imødekomme kommunens ønsker, foreslog DOF og DN, at kommunen kunne etablere broer uden adgang til øerne.

Trods vores indsigelser - og alternative forslag - gav kommunen landzonetilladelse til etablering af pontonbroerne mellem øerne. Vi henvendte os derfor til formanden for kommunens Plan- og Teknikudvalg, som tidligere havde vist interesse for sagen. DN skrev samtidig til alle medlemmer af udvalget. På trods af, at sagen slet ikke skulle politisk behandles, tog udvalget selv sagen op og besluttede at trække tilladelsen tilbage.

Kommunes forvaltning havde så lavet et alternativt forslag baseret på DOF's og DN's ide. Dette forslag blev gennemført til alles tilfredshed.

Per Frydenlund Nielsen er feltornitolog og



Lille præstekrave. Foto: Albert Steen-Hansen



Pontonbroen går nu udenom fuglenes yngleøer. Foto: Per Frydenlund Nielsen

AF HELGE RØJLE CHRISTENSEN

Digiscoping er for alle dem, der har en mobiltelefon og et teleskop. Og det vil jo sige de fleste af os fuglekiggere...



Det er også muligt at tage flotte actionbilleder med digiscoping. Her er tyske Gabriel Ozons vinderbillede med tinksmede i kategorien "Bevægelse og action" ved Swarowskis konkurrence "Digiscoper of the Year 2017".

For 449 kroner kan du blive NATURFOTOGRAF

Teleskoper har de fleste aktive feltornitologer i dag. En mobiltelefon har vi næsten alle, og de nyere mobiler er efterhånden udstyret med ganske gode kameraer. Så hvorfor ikke kombinere det: "Digiscoping er i dag nemt og billigt, og du kan tage forbavsende gode billeder", fortæller Tobias Hjorth, som er souschef i Naturbutikken i Fuglenes Hus og selv en erfaren naturfotograf. Den store fordel ved digiscoping er, at du kan udnytte den kraftige forstørrelse i teleskopet ved blot at montere en mobiltelefon på teleskopets okular ved hjælp af en adapter.



Mobiltelefonen kan også kobles sammen med en håndkikkert. Foto: Zeiss



Et eksempel på en adapter. Foto: Kowa

Mobiltelefon monteret på teleskop ved hjælp af adapter. Foto: Zeiss

”Det er producenterne af teleskoper, som er begyndt at fremstille adaptere til de forskellige mærker af mobiltelefoner”, siger Tobias Hjorth.

Sådan et specialdesignet adapter til flere af de mest populære nye mobiltelefoner sælges i Naturbutikken for 449 kroner, og det tager kun få sekunder at sætte mobiltelefon, adapter og teleskop sammen.

”Der findes også et universaladapter til 1465 kroner, som passer til alle mobiltelefoner. Det er lidt vanskeligere at bruge, men med lidt øvelse tager det kun et halvt minut at montere på teleskopet”.

Perfekt til mobiltelefoner

Digiscoping, fotografering gennem teleskoper eller kikkerters, kan også gøres med rigtige kameraer, for eksempel de populære spejlreflekskameraer, som normalt bruges til fugle- og naturfotografering. ”Men hvis man for eksempel bruger et spejlreflekskamera til digiscoping, så skal man være virkelig dygtig til at fotografere, fordi alle kameraets funktioner skal styres manuelt. Mobiltelefonerne kan derimod selv læse og indstille lysforholdene gen-

nem teleskopet. Telefonernes autofokus kan desuden forbedre skarpheden, hvis ikke teleskopet selv er helt præcist indstillet”, forklarer Tobias Hjorth.

”Derfor anbefaler vi i Naturbutikken, at man bruger sin mobiltelefon til digiscoping. Et yderligere teknisk argument for den løsning er, at den mindre sensor i mobiltelefonernes kamera passer bedre til teleskopet end den større sensor i et spejlreflekskamera”.

Svært til flyvende fugle

Digiscoping er ideelt til dokumentationsbilleder af fugle, som du har i teleskopet. Men det er altså også muligt at tage billeder af høj teknisk kvalitet.

”Jeg har set billeder taget med digiscoping, som i teknisk kvalitet kan måle sig med billeder taget med de traditionelle spejlreflekskameraer med store objektiver. Så man kan bruge metoden til meget mere end dokumentation”, siger Tobias Hjorth fra Naturbutikken.

Men der er naturligvis også visse begrænsninger i brugen af et kamera, som er monteret på et teleskop. Det bliver aldrig optimalt til fotografering af flyvende

fugle. Som enhver nok kan forestille sig, hvis man har prøvet af lede efter hurtigt flyvende fugle oppe i rummet med et teleskop.

”Der findes faktisk flotte eksempler på digiscoping-billeder af flyvende fugle. Men det er typisk fra steder, hvor det er nemt at følge fuglene i luften, for eksempel i en sulekoloni, hvor der hele tiden passerer fugle i nogenlunde samme højde og retning”, forklarer han.

Billigt alternativ

Det kan meget hurtigt koste 50.000 kroner at blive udstyret med et rigtig godt spejlreflekskamera med tilhørende kraftigt teleobjektiv. Det er også i det lys, man skal vurdere mulighederne i digiscoping, understreges det i Naturbutikken.

Tag nu situationen, hvor du har sparet sammen til en spændende naturrejse og har booket et kostbart sæde i et fotoskjul for at se sjældne rovdyr eller fugle, men bare mangler det fine udstyr. Så kan du for under 500 kroner forvandle din mobil og dit teleskop til et udmærket kamera og få billeder med hjem.

Tag familien med på gratis

ØRNETUR



Kom ud og oplev en af verdens mest imponerende rovfugle, havørnen, der pga. sit vingefang på op til 2,5 meter også kaldes "den flyvende dør"!

NORDEA
FONDEN

Kom til Ørnens Dag søndag den 25. februar

Fra kl. 10-14 slår Dansk Ornitologisk Forening endnu en gang dørene op til storslåede oplevelser på Ørnens Dag.

Besøg et af de mange landsdækkende arrangementer, hvor eksperter vil fortælle om ørne og vise de store vingefang.

Følg med www.ørnensdag.dk og find et arrangement nær dig. Det er gratis at deltage.

Dansk
Ornitologisk
Forening



Foto: Poul Reib



Tag på seniorture med DOF

Glæd dig sammen med os! Tag på ture for pensionister, efterlønsmodtagere og alle andre med hverdage til rådighed.

Kom med på de mange ture, som arrangeres specielt for seniorer. Mød jævnaldrende, glæd dig over naturen og fuglelivet på alle tider af året. Du behøver ikke at være ekspert for at deltage!

På de kommende sider her i bladet kan du finde seniorture under følgende lokalafdelinger:

Gråmejserne - DOF Nordvestjylland
Gråspurve - DOF Vestjylland
Grakragerne - DOF Østjylland
Grågæssene - DOF København

SWAROVSKI EL 12X50
MÅSKE VERDENS BEDSTE KIKKERT!

—
Pris kr. 20.100,-

Tilbud kr. 18.100,-



UDSALG | NATURBUTIKKEN.DK



DOF Bornholm

Kontakt

Formand: Kåre Kristiansen, Vystebyvej 4, 3790 Hasle.
Tlf: 20 43 12 05, bornholm@dof.dk

Lokalbladet "Gaddisijn"

E-mail: lclemme@mail.dk / www.dof-bornholm.dk

For yderligere information samt møde- og turbeskrivelser henvises til DOF-Bornholms hjemmeside på www.dof-bornholm.dk

MØDER

Generalforsamling tirs. 13/2 kl. 19. Bornholms Centralbibliotek. Dagsorden ifølge vedtægterne.

Årets naturoplevelser tirs. 3/4 kl. 19. NaturBornholm.

TURE

Månedstur - den første søndag i hver måned kl. 10., på datoerne 4/3, 1/4 og 6/5. P-plads ved Koldekilde/Segenvej/Almindingsvej i Almindingen. Turleder Eilif S. Bendtsen (tlf. 23488004).

Vestre Sømark/Raghammer lør. 24/2 kl. 9. P-plads for enden af Vestre Sømarksvej ved indgang til Raghammer Skydeterræn. Turledere: Jens Christensen (tlf. 61330425) og Thomas Christensen (tlf. 30319540).

Mulighedernes land lør. 17/3 kl. 9. P-plads bag Klemenskerhallen. Turledere: Merete Mortensen (tlf. 30955648) og Birthe Egebjerg (tlf. 61113335).

Kløvedal og Risen i Østerlars lør. 14/4 kl. 7. Den lille p-plads på vestsiden af Åløsevej ca. 1,3 km syd for Østerlars. Turledere: Hanne Tøttrup (tlf. 20270158) og Jens Christensen (tlf. 61330425).



Littermåge, Hanstholm 2/1-2018. Mange fuglekiggere har besøgt Hanstholm, hvor denne sjældne Nordamerikanske mågeart har holdt til siden slutningen af december 2017. Foto: Bjørn Nordestgaard Frikke



DOF København

Vesterbrogade 140, 1620 København V., kbh@dof.dk, www.dofkbh.dk

Fugleture for DOF Københavns medlemmer arrangeres af DOF Travel, Seniorudvalget, Køgegruppen og Roskildegruppen.

DOF Travels ture er annonceret på www.doftravel.dk

Se øvrige ture og møder på www.dofkbh.dk, www.dofkoege.dk og www.dof-roskilde.dk

Betaling af turene:

DOF Travel Københavnsafdelingen, Dansk Ornitologisk Forening, Giro 807 3333. E-mail: travel@dof.dk, www.doftravel.dk

Tirsdagsvagtens kontaktoplysninger: Træffetid hver tirsdag fra kl. 18.30-20.00 Tlf. 33283800

Grågæssene

FOREDRAG

Alle foredrag afholdes i Vanløse Kulturhus, Frode Jacobsens Plads 4, Vanløse, tæt på s-tog og metro. Starttidspunkt kl. 13. Entré 30 kr. Kaffe/te og chokolade til 20 kr. kan købes fra kl. 12.30.

Angående ture: Kontakt Jan Chr. Møllerup på tlf. 4050 8487 eller på mail: f.mollerup@mail.dk

Turledere: Elsebeth Gludsted (tlf. 21785274), Jesper Tendal (tlf. 4168 0399) og Bjarne Andersen (tlf. 4055 2314)

Hvis du i sidste øjeblik forhindres i at deltage i en bustur bedes du kontakte en af turlederne, så vi ikke står og venter på dig. Husk at medbringe gyldigt pas/billedlegitimation ved ture til Sverige og Tyskland

MØDER

Kom med de danske kongeørne rundt i landet ons. 7/2 kl. 13. Anders P. Tøttrup, lektor ved Statens Naturhistoriske Museum, Københavns Universitet holder foredrag om de danske kongeørne. To kongeørneunger fra Lille Vildmose har fået påsat GPS-sendere. Senderne skal afsløre ørneungernes færden, fra de forlader reden, og give viden om hvorledes fuglene benytter det danske landskab. Siden 1998, hvor kongeørnen begyndte at yngle i Danmark, har kun få par etableret sig, og nu vil vi forskere undersøge hvorfor.

Oplæg v. Vicky Knudsen ons. 14/3 kl. 13. Vicky blev kåret som Danmarks bedste naturformidler 2017, bl.a. fordi hun fortæller om fugle på en sjov og samtidig lærerig måde. Vicky holder denne dag sit #jegkiggerpåfugle-show, samt viser en film som #jegkiggerpåfugleholdet lavede i Batumi i 2016. Batumi, som især er kendt for sit enorme hvepsevåge-træk.

TURE

Bustur til Sydsjælland ons. 21/2 kl. 7 – 17. Vi mødes på parkeringspladsen ved Ballerup Rådhus og kører efter opsamling på pendlerparkeringspladsen ved Frakørsel 31A/Solrød Syd til Rådmandshaven, Karrebæksminde eller Bisserup Havn alt efter vind og vejr. Vi håber på havfugle, gæs og rovfugle. Max 40 deltagere. Indbetal kr. 260,00 på vores bankkonto (reg.nr. 9541 konto 60072035) DOF København, Seniorudvalget senest d. 1/2. Husk at anføre ved betaling, såfremt du IKKE stiger på i Ballerup. Efter d. 10/2 kan du kontakte Jan Chr. Møllerup (tlf. 40508487) og forhøre dig om evt. restpladser.

Tur i egne biler til Køge og omegn ons. 7/3 kl. 8 – 14. Vi mødes på parkeringspladsen ved Staunings Ø og den videre færd afgøres af de seneste observationer på DOF-basen. Obligatorisk tilmelding til Pamela Bartholomeusz (tlf. 24824345) af hensyn til eventuel opsamling.

Tur til Pulken m.v., ons. 4/4 kl. 7 – 18. Vi mødes på parkeringspladsen ved Ballerup Rådhus og kører efter opsamling ved Tårnby St. til Pulken i Sverige, hvor der forhåbentligt er traner at se. Turens øvrige mål afgøres af vind og vejr. Bemærk at turen er forlænget med en time som følge af den længere køretid. Max 40 deltagere. Indbetal kr. 280,00 på vores bankkonto (reg.nr. 9541 konto 60072035) DOF København, Seniorudvalget senest d. 20/2. Husk at anføre ved betaling, hvis du IKKE stiger på i Ballerup. Efter d. 10/3 kan du kontakte Jan Chr. Møllerup (tlf. 40508487) og forhøre dig om evt. restpladser. Husk pas eller anden gyldig fotolegitimation.

Tur i egne biler til Gribso m.v., ons. 18/4 kl. 8 – 15. Vi mødes ved Enghavehus i krydset af Helsingvej/Enghavevej og starter med at gå til Gribso for at se om vi kan spotte fiskeørn m.v. Dagens øvrige mål afgøres af de seneste observationer samt vind og vejr. Obligatorisk tilmelding til Pamela Bartholomeusz (tlf. 24824345) af hensyn til eventuel opsamling.

Flerdagstur i bus til Vestjylland man. 30/4 til tors. 3/5. Vi mødes på parkeringspladsen ved Ballerup Rådhus og kører efter opsamling på pendlerparkeringspladsen ved Frakørsel 31A/Solrød Syd til Vestjylland, hvor vi får tre overnatninger i dobbeltværelse med bad og toilet, linnedpakke samt fuld forplejning (inkl. smør-selv madpakker) på Danhostel Nymindegab. På turen forventer vi at besøge Sneum Digesø, Fiilsø, Værnengene/Tipperne og Skjern Enge. Max 32 deltagere. Indbetal kr. 3.100 på bankkonto reg.nr. 9541 konto 60072035, DOF København, Seniorudvalget senest d. 1/3. Der er mulighed for få enkeltværelser med eget bad/toilet til en merpris på 500 kr. Husk at anføre ved betaling, såfremt du IKKE stiger på i Ballerup. Efter d. 1/4 kan du forhøre dig hos Jan Chr. Møllerup (tlf. 40508487) om evt. restpladser.

Nordsjælland LOKAL



DOF Nordsjælland

Du kan læse om alle DOF Nordsjællands ture og møder på hjemmesiden www.dofnordsj.dk

LAD DANMARKS FUGLE ARVE EN VÆRDIG NATUR

Skriv testamente til Fugleværnsfonden

Fugleværnsfonden ejer og forvalter i dag 21 naturområder på i alt knapt 1000 ha. Dette er kun muligt takket være generøs økonomisk hjælp fra fugle- og naturelskere. Derfor beder vi om din støtte, så vi kan fortsætte arbejdet med sikre en bæredygtig natur i Danmark.

Du kan betænke fonden i dit testamente. Hver gang Fugleværnsfonden modtager en arv - uanset størrelse - er det en gave. Fugleværnsfonden er godkendt til at modtage testamentariske gaver uden fradrag af arveafgift, så din støtte kommer fuldt og helt fuglene og naturen til gode.

Støt Fugleværnsfonden



FÅ MERE AT VIDE HER:

Klik ind på www.fugleværnsfonden.dk/oekonomisk-stoette/testamente
Ring til vores sekretariat 3328 3839



Foto: I sfugl af Allan Gudto Nielsen

Også du kan være med til at sikre, at kommende generationer oplever glæden ved de vilde fugle og den uberørte natur

Køge Bugt

LOKAL

Hold dig orienteret om aktiviteter/yderligere info. på www.dofkoege.dk

TURE

Ørnetur på Sydsjælland lør. 24/2 kl. 8-16. Herfølge Station. Alt efter held, vind og vejr bevæger vi os sydpå gennem den vestlige del af Sydsjælland. Turlleder: Henning Skjelborg (tlf. 20714434)

Trækfugletur lør. 17/3 kl. 8-13. T-krydset i Magleby. Afhængig af vejr og vind kører vi enten til Køge Sønakke eller til Søholm. Turlleder: Søren Mygind (tlf. 22354550)

Fuglestemmer og opsætning af fuglekasser i Solgårdsparken lør. 21/4 kl. 8-11. P-pladsen ved Stevnsvej, Strøby Egede. Turlleder: Bjarne Bo Jensen (e-mail: jensenab@mail.dk)

MØDER

Efter ATLAS, samt naturpolitik tirs. 13/2 kl. 19. Det grønne Hus, Vester-gade 3C, Køge. Vi følger op på forrige møde om ATLAS. Samtidig vil vi drøfte DOF's naturpolitik. Mødeleder: Søren Mygind (tlf. 22354550)

Spændende naturoplevelser omkring Køge man. 19/3 kl. 19-21. Køge Bibliotek, Kirkestræde 18. Kom og hør om naturen og fuglene i vores område og få gode idéer til søndagsturen.

Roskilde

LOKAL

Læs om vores arrangementer på www.dof-roskilde.dk

Storstrøm

DOF Storstrøm



Kontakt

E-mail: kontakt@dofstor.dk eller Michael Thelander, Løjtoftevej 175, 49001 Nakskov, tlf. 2178 7961

Læs mere om flere arrangementer samt om ændringer og supplerende informationer på www.dofstor.dk.

MØDER

Generalforsamling lør. 17/2 kl. 13-16. Avnø Naturcenter. Flyvervej 40, 4750 Lundby. Kl. 10 vil der fra Avnø Naturcenter være guidet fugletur. Kontakt: Michael Thelander (tlf. 21787961).

Oplæg om tur til Tibet og Kina tor. 1/3 kl. 19-22. Sofieskolen i lokale F006, Merkurs Plads 4, 4800 Nykøbing Falster. Kontakt: Benny Steinmejer (tlf. 25143939, e-mail: benny.kohavevej@gmail.com).

Fuglearbejde på Sicilien tir. 6/3 kl. 19-22. Allerslev Gl. Skole, Enghavevej 2B, Allerslev. Ole Friis Larsen fortæller om sit fuglearbejde på Sicilien. Kontakt: Bente Larsen (tlf. 24616626).

Fuglestemmekursus med start tirs. 6/3 kl. 19-21. Gåsetårnskolen, Chr. Richardsvej 33, 4760 Vordingborg. Kurset består af otte mødeaftener og fire ture. Pris 875 kr. Tilmelding: Bente Larsen (tlf. 24616626 e-mail: bente@stensvednet.dk).

Status over Danmarks syv uglearter v. Klaus Dichmann tors. 15/3 kl. 19-22. Avnø Naturcenter, Flyvervej 40, 4750 Lundby. Tilmelding til Henning Gøtz (tlf. 25403373, e-mail: henning.vordingborg@gmail.com).

TURE

Ørnens Dag ved Hasselø søn. 25/2 kl. 10-14. Den lille p-plads på Hasseløvej over for den gamle skole. Gode muligheder for havørn, andre rovfugle og andefugle. Kontakt: Hans Lind (tlf. 61671843).

Ørnens Dag ved Avnø søn. 25/2 kl. 10-14. Avnø Naturcenter, Flyvervej 40, 4750 Lundby. Gode chancer for at se, havørn, vandrefalk og diverse rovfugle. Kontakt: Finn Jensen (tlf. 30456808).

Ørnens Dag på Naturpark Nakskov Fjord søn. 25/2 kl. 10-14. Nakskov Sejlklubs hvide klubhus ved indsejlingen til lystbådehavnen. Kontakt: Ulla Brandt (tlf. 25670704).

Borreby Mose lør. 17/3 kl. 7.30-13. Lille p-plads i Borreby Mose kl. 8.10. Evt. samkørsel fra Rådmandshaven i Næstved kl. 7.30. Kontakt: Bent Rung Nielsen (tlf. 30889752).

Nysted - fugle i noret og ved Ålholm søn. 25/3 kl. 9.30-12.30. P-pladsen ved bagindgangen til noret (ved mindesmærket). Vi ser på andefugle, småfugle m.m. Kontakt: Benny Steinmejer (tlf. 25143939).

Forårstur ved Gedser søn. 8/4 kl. 9-12. P-plads ved Gedser Lystbådehavn, sydlige ende. Pris: 30 kr. Kontakt: Hans Lind (tlf. 61671843).

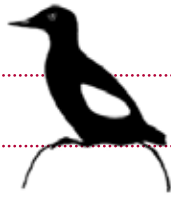
Borreby Mose lør. 21/4 kl. 7.30-13. Lille P-plads i Borreby Mose kl. 8.10. Evt. samkørsel fra Rådmandshaven i Næstved kl. 7.30. Kontakt: Bent Rung Nielsen (tlf. 30889752).

Åbent Hus på Gedser Fuglestation søn. 29/4 kl. 8-12. Gedser Fyrvej 4, 4874 Gedser. Vi viser hvordan småfuglene indfanges, køns-, alders- og artsbestemmes. Kontakt: Hans Lind (tlf. 61671843).

Fire dage til Vadehavet 2-5/6. Bustur som bl.a. inkluderer en endagstur til Helgoland. Turen vil inkludere transport, overnatninger og mad. Mere information på hjemmesiden. Kontakt: Ulla Brandt (tlf. 25670704).

Repræsentantskabsmøde

DOF' forårsrepræsentantskabsmøde finder sted i dagene 21.-22. april 2018 på Green Solution House i Rønne. Dagsordenforslag skal være repræsentantskabets forretningsudvalg i hænde senest fire uger før mødet. Eventuelle spørgsmål til Fuglenes Hus 3328 3800



DOF Vestsjælland

Kontakt

Formand: Lasse Braae, Sophievej 10, 4581 Rørvig
Tlf. 28 90 10 82, E-mail: lb@rfst.dk

Ture: Kirsten Laursen & Henrik Baark, Tlf. 57 82 02 30
E-mail: mosterlaura@mail.dk

Læs mere på hjemmesiden: www.dof-vestsjælland.dk

MØDER

Foredrag om vildere natur i Danmark v. Rune Engelbrecht ons. 21/2
kl. 19. Anlægspavillonen, Havestuen, Tværvvej 5, 4100 Ringsted. Efter foredraget er der generalforsamling i Kværkeby Fuglereservat. Kontakt: Peter Hansen (tlf. 20836090).

Medlemsmøde i Sorø tors. 1/3 kl. 19. Sorø Kultur- og Fritidscenter, Frederiksvej 27, 4180 Sorø. Kontaktperson: Kirsten Laursen (e-mail: mosterlaura@mail.dk).

TURE

Skælskørområdet søn. 11/2 kl. 10. Nædkørslen til campingpladsen ved Skælskør Nor. Turleder: Anders Jakobsen. (tlf. 40336641).

Ørnens Dag ved Tissø søn. 25/2 kl. 10-14. Fugledegård, Bakkendrupvej 28, 4480 Store Fuglede. Her vil der være erfarne guider fra DOF til stede. Kontaktperson: Jens Boesen (tlf. 40311262, e-mail: jens@boesen.org).

Fuglestemmekursus i Sorø tors. 8/3 kl. 19-21. Sorø Kultur- & Fritidscenter, Frederiksvej 27, 4180 Sorø. Kurset består af otte mødeaftener og fire ekskursions-lørdage. Kursusleder: Jan Kiel: (e-mail: jaki@sceu.dk). Se mere på www.dof-vestsjælland.dk.

Borreby Mose søn. 11/3 kl. 10. P-pladsen Borreby Gods. De første forårsbebudere er nu ankommet til mosen. Vi kigger bl.a. efter stor kobbersneppe, klyde og stor præstekrave. Turleder: Anders Jakobsen (tlf. 40336641).

Tur til Skarresø, Kongens Møller, Lille Åmose og sydenden af Tissø lør. 7/3 kl. 10-14. Vandrerrhjemmet i Kalundborg. Turledere: Else Marie Jespersen og Birger Prehn (tlf. 21926115).

Tur til Skåne - bl.a. Fyledalen og Tranerne ved Pulken fre. 6/4 - lør 7/4. En todages tur til Skåne. Nærmere program og pris følger senere. Arrangør og turleder: Jens Boesen, (tlf. 40311262 e-mail: jens@boesen.org)

Borreby Mose søn. 8/4 kl. 10. P-pladsen, Borreby Gods. Vi lytter til de første fuglestemmer ved godset. Herefter fortsætter vi til nærliggende mose. Turleder: Anders Jakobsen (tlf. 40336641).

Fuglestemmetur i Asnæs Forskov lør. 21/4 kl. 5.30-9. Kalundborg Vandrerrhjem. Turledere: Else Marie Jespersen og Birger Prehn (tlf. 21926115, e-mail: elsemarijespersen@gmail.com).

Seniortur til "Fuglenes Paradis" i Tamosen man. 30/4 kl. 11-13. P-plads Suserupvej 14, Sorø, (overfor Sorø Golfklub). Rundtur hvor vi spiser den medbragte madpakke. Turledere: Kirsten Laursen & Henrik Baark.

Nattergaletur i Kværkeby Fuglereservat ons. 9/5 kl. 19-21. P-pladsen, Bjergvej 77, Kværkeby, 4100 Ringsted. Turleder: Jørgen Madsen (tlf. 4033499).

Borreby Mose søn. 13/5 kl. 9. P-pladsen ved Borreby Gods. Vi begynder turen med at gå rundt i parken og lytte til fuglestemmer. Herefter går vi til den nærliggende mose. Turleder: Anders Jakobsen (tlf. 40336641).

Tag med svenskerne ud i naturen!

Juni-juli

Island 29.900 SEK, 11 dage

Transsylvanien Natur & Kultur 22.800 SEK, 8 dage

September

Sydspanien Guldkant 27.400 SEK, 8 dage

Kenya 39.800 SEK, 12 dage

November

Argentina 61.900 SEK, 14 dage + ekstra dage

De Kanariske Øer 19.900 SEK, 9 dage



Fly fra Kastrup, priserne ekskl. flyrejse

www.avifauna.se

Nordens største udvalg af naturrejser



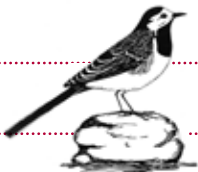
AviFauna
NATURRESOR



SVENSKA RESEBYRÅ- OCH
ARRANGÖRFÖRENINGEN



DOF Fyn



Kontakt

Formand: Henrik Kalckar Hansen, Norddalen 27, 5260 Odense S
Tlf. 30 70 90 38, E-mail: kalckar@webspeed.dk

Ekskursionsudvalg

Michael Mosebo Jensen, Røjle Bygade 102, 5500 Middelfart
Tlf. 26 82 07 29, E-mail: mmj@doffyn.dk

MØDER

Generalforsamling man. 26/2 kl. 19-22. Efter generalforsamlingen vises der billeder fra en fugletur til Arizona.

TURE

Begyndertur til Ølund og Firtalsstranden søn. 25/2 kl. 8. P-pladsen ved Firtalsstranden. Tilmelding og info: turlleder Kell Grønberg (tlf. 20911506).

Monnet lør. 10/3. Tilmelding til turlleder Poul Rasmussen på e-mail: udflytte@post9.tele.dk.

Fugletræk på Fyns Hoved søn. 8/4 kl. 7. Sømærket lige før Korshavn. Tilmelding til turlleder Ivan Sejer Beck (tlf. 28942738).

Vejlerne rundt fre. 20/4. Ved tilmelding til turlederne Niels Bomholt og Lilly Sørensen (tlf. 23229673) kan du få mere info om denne weekendtur med to overnatninger i det nordjyske.

DOF Sønderjylland



Kontakt

Formand: Jørn Vinther Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
74 53 17 20/ 20 80 39 16, jorn.vinther.sorensen(a)gmail.com

Ture: Palle Rosendahl Larsen, Savværket 33, 6510 Gram
Tlf: 28746171, Mail: palle.rosendahl@gmail.com

Panurus: Viggo Petersen, Mail: petersenviggo@gmail.com

Se også nyheder og ture på www.dof-syd.dk samt i Panurus

TURE

Trillen, Sydals søn. 18/2 kl. 10. P-pladsen i skoven lige før Høruphav.
Turlleder: Viggo Petersen (tlf. 51351373)

Ketting Nor, Als søn. 4/3 kl. 10-12. Ved dæmningen over noret. Gummi-støvler anbefales. Turlleder: Lars Peter Hansen (tlf. 40876244).

Sandbjerg Sø tirs. 3/4 kl. 18.30. P-pladsen bag Sandbjerg Gods. Turlleder: Gert Fahlberg (tlf. 74468321).

Hartsø, Kegnæs lør. 14/4 kl. 10-12.30. Udkigshuset v. p-pladsen v. Møllers Camping. Turlleder: Viggo Petersen (tlf. 51351373).

Augustenborg Slotspark tors. 19/4 kl. 18.30. P-pladsen i skovens nordøstlige hjørne. Turlleder: Svend Ove Jensen (tlf. 21600256).



Tre spændende
forårsrejser

Se alle vores natur- og fuglerejser 2018 på williamsrejser.dk/fuglerejser

Extremadura, på nye opdagelser

Afrejse 2. maj, 8 dage fra:

kr. 11.480,-

Marokko, fugle og krybdyr

Afrejse 6. maj, 8 dage fra:

kr. 11.580,-

De polske urskove, for naturelskere

Afrejse 23. maj, 8 dage fra:

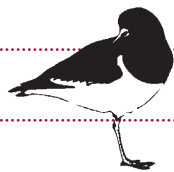
kr. 10.980,-

Klostermosevej 140 · DK-3000 Helsingør · Tlf.: +45 20 22 19 90 · fw@williams.dk · williamsrejser.dk

Sydvestjylland

LOKAL

DOF Sydvestjylland



Kontakt

Søren Peder Nielsen, Valmuevænget 17, 6710 Esbjerg V
Tlf. 40 87 58 82, E-mail: spnhjerting@gmail.com

Se også www.dofsydvest.dk

Ved siden af det faste turprogram arrangeres hverdagsture med få dages varsel. Få besked om dem via vores nyhedsbrev.

Tilmeld dig det med en mail til spnhjerting@gmail.com.

TURE

Idom og Råsted ved Holstebro lør. 17/2. kl. 8. P-pladsen ved Esbjerg Hovedbibliotek. Tilmelding til Søren Peder Nielsen (tlf. 40875882 e-mail: spnhjerting@gmail.com).

Årslev og Egå engsøer ved Århus samt Bygholm Eng og Sø ved Horsens lør. 17/3. kl. 8. P-pladsen ved Esbjerg Hovedbibliotek. Tilmelding til Søren Peder Nielsen (tlf. 40875882 e-mail: spnhjerting@gmail.com).

Mandø lør. 21/4. kl. 8. P-pladsen ved Esbjerg Hovedbibliotek. Tilmelding til Ole Hansen (tlf. 53617095 e-mail: olesalome@gmail.com).

Sydøstjylland

LOKAL

DOF Sydøstjylland



Kontakt

Hans Pinstrup, Dalagervej 95, 8700 Horsens, Tlf. 75 64 27 73
www.dof-sydostjylland.dk. E-mail til lokalafdelingen sendes via hjemmesiden

MØDER

Generalforsamling ons. 21/2 kl. 19 – 22. Bygningen, Ved Anlægget 14B, Vejle. Ingen tilmelding. Der bliver aflagt beretning, fremlagt regnskab og er valg til lokalbestyrelsen.

Forårskursus ons. 7/3 kl. 19–21. Bygningen, Vejle. Vi gennemgår kendetegn, levevis og stemmer for 50 fuglearter. Der er otte kursusaftener og fire fugleture. Pris 875 kr. Underviser Conny Brokholm (tlf. 24498504, e-mail: conny.brokholm@mail.dk).

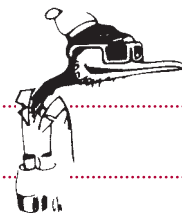
Stæren i Danmark – tabet af et sekscifret antal stære man. 12/3 kl. 19 – 22. Kolding Kommunes Uddannelsescenter, Ågade 27, 6000 Kolding. Ingen tilmelding. Henning Heldbjerg fortæller.

TURE

Klostermølle søn. 18/3 kl. 8. Klostermøllevej, 8660 Skanderborg. Gode chancer for div. andefugle, havørn, småfugle og fire arter spætter. Turleder: Peter Damgaard (tlf. 21565442).

Østjylland

LOKAL



DOF Østjylland

Kontakt

Ole Bøgh Vinther, F.G.E. Rostrups Vej 16, 8000 Århus C, tlf. 25 15 23 25, olebvinther@gmail.com.

Følg med i listen over ture og møder på www.dofoj.dk/ture-og-moeder samt på www.dof.dk/oplevel-fuglene/ture-og-aktiviter (søg på DOF Østjylland hvor der står Søg i aktiviteter...), der finder du de fulde beskrivelser. Der tilføjes løbende nye arrangementer, ligesom der kan være ændringer til nedenstående. Husk desuden muligheden for tilmelding til e-mail gruppe på <https://dofoj.dk/nyheder-via-e-mail/> for direkte tilsendelse af nyheder med mere.

MØDER

Generalforsamling m.m., lør. 24/2 kl. 13. Medborgerhuset Lunden, Sal 3, Lunden, Vestergade 74, 8600 Silkeborg. Der vil være kaffe på kanden og en morgenbasse til de morgenfriske kl. 10. Se nærmere på dofoj.dk.

Stæren i Danmark – tabet af et sekscifret antal stære tir. 13/3. kl. 19.30. Naturhistorisk Museum bygning 1142, Bio-X Natur lokalet, Ole Worms Allé 141, Aarhus C.

TURE

Åbent tårn ved Egå Eng søn. 25/2. Kl. 10-13. Fugletårnet på sydsiden af Egå Eng sø ca. 800 m vest for P-plads Viengevej 7.

Danmarks Naturskove søn. 11/3. Kl. 15.30 Statsskovens P-plads ved "Nåege", Sejsvej 24, 8600 Silkeborg. Varighed ca. 2 ½ time.

Gråkragerne

Specielt for SENIORER

Alle ture gennemføres i privatbiler. Der er normalt ikke tilmelding, men send en e-mail eller ring til turlederen hvis du har ledige pladser, eller ønsker kørelejlighed. Så forsøges fælleskørsel arrangeret. Hvor tilmelding kræves er dette nævnt under turene. I tilfælde af aflysning eller ændring i planerne udsendes besked via e-maillisten. Tilmeld dig derfor denne, hvis du ikke allerede har gjort det. Det kan gøres på <https://dofoj.dk/graakragerne/>, så får du også besked når der er nye ture, påmindelser om ture osv. Praktiske oplysninger: Husk tøj tilpasset vejret, solidt fodtøj og kikkert. Hold godt øje med din e-mail op til turen. I tilfælde af dårligt vejr kan turen blive aflyst.



Udbyhøj syd, Hevring og Lystrup Strand man. 19/2. Kl. 10-15. Parkeringspladsen ved Havnen i Udbyhøj Syd. GPS: 56.606049, 10.302091. Ved Udbyhøj Syd ser vi på hvad der ligger i munden af Randers Fjord og Kattegat udfør, med lidt held får vi havørnen at se, ellers er der sædvanligvis en del ænder og knortegæs. Herfra kører vi videre til Hevring Strand og Lystrup Strand for at se efter sortænder, fløjsænder, vadefugle og andet der måtte ligge ved kysten, måske endda et par rødstrubede lommer.

Brabrand Sø tor. 15/3. Kl. 10-14. Parkeringspladsen ved Natursamarbejdet, Louisevej 100, Brabrand. GPS: 56.146167, 10.141168. Vi går fra parkeringspladsen ned til Brabrand Sø og lidt hen langs nordsiden. Derefter kører vi til vestenden, hvor vi parkerer på parkeringspladsen ved Byleddet og via Brabrandstien går om på sydsiden af søen og ser hvad der ligger her. Forhåbentlig er rørhøgen ankommet, der bør være masser af ænder og lappedykkere, gæs og småfugle, og måske et besøg af havørnen. Turleder: Ole Jensen (tlf. 23290118, e-mail ofj@ofj.dk).

Uldum Kær ons. 11/4. Kl. 10-15. Parkeringspladsen ved fugletårnet, Kærvejen 55-59, Uldum. GPS: 55.864096, 9.564604. Fugletårnet er første mål på turen. Her går vi op og får et overblik over nogle af de gamle tørvegrave. Herfra går vi ud i området og en tur ned til Gudenåen. Rørhøgen er på dette tidspunkt ankommet, og foruden alle vandfuglene vil de første sangere sikkert også give lyd fra sig. Turleder: Ole Jensen (tlf. 23290118, e-mail: ofj@ofj.dk).

Vejlerne i Thy tir. 15/5. Kl. 10-16. Naturcentret ved Bygholm Vejle, Bygholmvejlevej. GPS 57.033051, 9.101820. Ved Naturcentret tager vi et kikk ud over Bygholm Vejle og ser efter vadefugle, traner, skestørke og måske kommer en vandrefalk eller en havørn forbi. Herefter kører vi om øst om Vejlerne, til Kraptårnet og Han Vejleskjulet, hvor vi gerne skulle se skægmejerer og høre rørdrum. Næste stop bliver Kærup Holme, som forventes at byde på bl.a. sortterne. Videre herfra til Tømmerby fjord og Arup Vejle, og retur til Glombak og Bygholm Vejle inden vi vender hjemad. Turleder: Ole Jensen (tlf. 23290118, e-mail: ofj@ofj.dk).

Specielt for
KVINDER

FUGLEPIGERNE



Hvis du ønsker samkørsel, så giv besked pr. mail - lotte.skjaerbaek@gmail.com - eller pr. sms/telefon på 25 77 52 32. Husk som altid at angive hvilken by/bydel du kommer fra, om du ønsker kørelejlighed eller har bil og kan have nogen med - og i så fald hvor mange. Vi deles om brændstofudgifterne.

Rands Fjord og Kongens Kær søn. 25/2 kl. 10-15. P-pladsen ved Egeskov Kirke, Vejlbj Kirkevej 55, Egeskov, 7000 Fredericia. Vi lægger ud med at nyde udsigten over Rands Fjord fra kirkebakken og fuglene i den østlige del af fjorden. Næste punkt er fugletårnet nær Kiselgurgravene, hvorfra der er et fint overblik over den vestlige del. Herfra ses også ørnereden og skarvkolonien. Vi slutter besøget ved Høl, hvor Spang Å udmunder. Vi kan forvente forskellige ænder og gæs på denne årstid. Turledere: Lotte Skjærbæk (tlf. 25775232) og Dorte Faurischou Hertz (tlf. 41857254).

Værnengene ved Ringkøbing Fjord lør. 14/4 kl. 10 - 15.30. Nord-laden, Tipperne. Vi starter i den røde lade og kigger udover engene. Herefter foregår turen i biler, hvor vi kører på grusvejene rundt i området. Gæssene er her stadig og sidste år var der fornemt besøg af en rødhalset gås. Skestorkene er kommet og de mange sangere er også i fuld gang. Brushanerne er landet og flere vadere, som den store kobbersneppe, der er karakterfugl for området. Vi håber på klart vejr og store madpakker. Turledere Rikke Rørbech (tlf. 22249850) og Dorte Faurischou Hertz (tlf. 41857254).

Giv dine penge mening

Det er ikke ligegyldigt, hvor du vælger at have dine penge stående.

Merkur Andelskasse er et værdibaseret pengeinstitut, der arbejder for at skabe et bæredygtigt samfund for mennesker og natur. Derfor finansierer vi bl.a. virksomheder og organisationer, der arbejder aktivt med natur- og miljøbeskyttelse. Lige fra NGO'er til økologiske eller biodynamiske landbrug og bæredygtig produktion.

Vi tilbyder også vores kunder alle almindelige bank-services og etiske investeringsmuligheder.

Læs mere på www.merkur.dk eller ring til os på **70 27 27 06**

**PINEWOOD CORSICA
DAMEJAKKE / MØRK OLIVEN**

Pris kr. 999,-

Tilbud kr. 599,-



**PINEWOOD YUKON
HERREVEST / SVEDE BROWN**

Pris kr. 999,-

Tilbud kr. 649,-



**PINEWOOD MICROFLEECE
HERRESÆT / GRØN**

Pris kr. 599,-

Tilbud kr. 399,-



**PINEWOOD MARRAKECH
ZIP-OFF HERREBUKSER**

Pris kr. 699,-

Tilbud kr. 499,-



**SEELAND RAINY LADY
KORTE GUMMISTØVLER**

Pris kr. 649,-

Tilbud kr. 449,-



**SEELAND RAINY
HERRE-GUMMISTØVLER**

Pris kr. 649,-

Tilbud kr. 449,-



**PINEWOOD
HERREVANDRESTØVLE**

Pris kr. 1.699,-

Tilbud kr. 1.189,-



**ALTITUDE ARABELLA COAT
DAMEJAKKE**

Pris kr. 999,-

Tilbud kr. 1.399,-



**ALTITUDE JOSHUA
HERREJAKKE / SORT**

Pris kr. 1.799,-

Tilbud kr. 1.259,-



UDSALG | NATURBUTIKKEN.DK

Vestjylland

LOKAL

DOF Vestjylland



Kontakt

Formand: Lars Holm Hansen, Sandbækvej 26, 6971 Spjald
Tlf. 22 96 13 17, Mail: formand@dofvestjylland.dk

Ture: Poul Krag, Skrænten 15, Sevel, 7830 Vinderup
Tlf. 22 36 02 36, Mail: poulkrag@tdcadsl.dk

Seniorture: Peder J. Pedersen, Mejdalvej 14, 7500 Holstebro
97 46 84 81/ 23 67 88 75, Mail: seniorture@dofvestjylland.dk

Se nyheder og flere ture på www.dofvestjylland.dk

TURE

Ørnens dag i Skjern Enge søn. 25/2 kl. 10-14. Fugletårnet v. Hestholm Sø v. vejen mellem Skjern og Lønborg. Kontakt: Børge Vistesén (tlf. 30821719, e-mail: bv@em-bv.dk).

Seniortur til Hald Sø ved Viborg tors. 8/3 kl. 8.30-13. Haderup Kirke, alternativt Niels Bugges Kro, Hald Sø kl. 9. Turleder: Leif Novrup (tlf. 23315601, e-mail: leifnovrup@pc.dk).

Harbøre Tange og Thyborøn Havn lør. 10/3 kl. 7.30-11. Harbøre Kirke. Turleder: Allan Kjær Villesen (tlf. 26273258, e-mail: akv@tdcadsl.dk).

Gæs og svaner på Skjern Enge søn. 11/3 kl. 13-16. Fugleskjulet på vejen mellem Skjern og Lønborg. Turleder: Marianne Linnemann, Tage Madsen (tlf. 30821719) og Børge Vistesén (e-mail: bv@em-bv.dk).

Seniortur til Mossø og Salten Langsø ons. 11/4 kl. 8-14. P-pladsen v. Sønder Vissing Kirke. Turleder: Jens Ballegaard (tlf. 22821175, e-mail: jballegaard@youmail.dk).

Hede, skov og indsande øst for Ulfborg lør. 14/4 kl. 8-14. Torsted Kirke (bag friskolen). Turleder: Jens Ballegaard (tlf. 22821175, e-mail: jballegaard@youmail.dk).

Skjern Enge lør. 14/4 kl. 8-12. Fugleskjulet v. vejen mellem Skjern og Lønborg. Turleder: Jens Hasager Kirk (tlf. 20728378, e-mail: jhkirk53@gmail.com).

Værnengene og Tipperne tors. 19/4 kl. 17.30-20.30. Nordladen på Værnengene, Tippervej, 6830 Nr. Nebel. Turleder: Ole Amstrup (tlf. 20468336, e-mail: amstrup.ole@gmail.com).

Forårets fugle i Resenborg Plantage ved Kilen lør. 21/4 kl. 9-12. P-pladsen v. Resen Kirke. Turleder: Svend Aage Knudsen (tlf. 30740862, e-mail: ruthsigh@gmail.dk).

Nordvestjylland

LOKAL



DOF Nordvestjylland

Kontakt: Jan Skjoldborg Kristensen, Gyvelvænget 161, 7730 Hanstholm, Tlf. 81759040
Mail: Jan.skjoldborg.kristensen(a)gmail.com

Ture: Martin Høj Hansen. Tlf. 87 51 41 52
Mail: martin.hoj.hansen@gmail.com

Se mere på hjemmesiden: www.dof-nordvestjylland.dk og på Facebook under DOF Nordvestjylland.

Klubaftener: Følg med på hjemmesiden.

UDSALG | NATURBUTIKKEN.DK

ZEISS DIASCOPE 85 T*FL, INKL 20-60X OKULAR OG ORIGINAL ZEISS BESKYTTELSESTASKE

Pris kr. 26.400,-

Tilbud kr. 21.500,-



Ture med Fugleværns fonden

Fugleværnsfonden afholder mange spændende ture i fondens naturreservater over hele Danmark. Turene ledes af fondens naturvejledere Allan Gudio Nielsen og Jørn Dyhrberg Larsen samt dygtige ornitologer fra fondens frivillige arbejdsgrupper. Turene er gratis og åbne for alle. Fra februar - april tilbyder vi følgende ture.

Ses vi?



Nivå Bugt Strangene (1)

Vinterens fugle - lørdag 10. februar kl. 9
Formiddagstur - onsdag 21. marts kl. 10
Formiddagstur - onsdag 25. april kl. 10

Vaserne (2)

Aftenfuglestemmetur - tirsdag 24. april kl. 19

Gundsømagle Sø (3)

Vinterfugle ved søen - lørdag 3. februar kl. 10
Er der forår i luften? - lørdag 3. marts kl. 10
De første forårsfugle - lørdag 7. april kl. 9

Ravnstrup Sø (4)

Fuglekasser, bål og pandekager - søndag 4. marts kl. 10
Forårskor og blomsterflor - søndag 8. april kl. 13
Fuglestemmetur - mandag 30. april kl. 19

Nyord Enge (6)

Ørnens Dag - søndag 25. februar kl. 10
Hør lærkesang fra tårnet - søndag 25. marts kl. 10
Hør lærkesang fra tårnet - søndag 29. april kl. 10

Saksfjed/Hyllekrog (8)

Tur til Hyllekrog - søndag 25. februar kl. 10
Forårstræk i Saksfjed - torsdag 5. april kl. 10

Sydlangeland (10/11)

Åbent Tårn ved Gulstav Mose - søndag 4. februar kl. 10
Vintertur til Tryggelev Nor - søndag 4. februar kl. 13
Forårsfugle i Gulstav Mose - søndag 4. marts kl. 10
Forårstur til Tryggelev Nor - søndag 4. marts kl. 13
Åbent Tårn ved Gulstav Mose - søndag 1. april kl. 10
Fugletur til Tryggelev Nor - søndag 1. april kl. 13


Bremsbøl Sø (15)

Mød Nordens nattegal og blåhals - torsdag 5. april kl. 18

Stormengene (17)

Forårsfugle og oprydning - søndag 18. marts kl. 10

Tjek www.fugleværnsfonden.dk for detaljeret rutevejledning og yderligere information

Vi giver Danmarks fugle en værdig natur - følg med på 

Vesterbrogade 138 - 140 • 1620 København V Tlf. 3328 3839 • Mail: fvf@dof.dk Fugleværnsfonden

Foto: Silkehale af Ulrik Bruun



MØDER

Generalforsamling lør. 24/2 kl. 12-16. Ny Skivehus, Skive. Før generalforsamlingen er der ekskursion i Skive Ådal fra kl. 10-12.

DOF's punktællinger ons. 18/4 kl. 15-22. Thomas Vikstrøm som er ansat i DOF holder foredrag. Tilmelding senest 3/4. Læs mere på hjemmesiden.

TURE

Vinterfugle i Skive lør. 24/2 kl. 9.30-12. Jens Albrechtsen tager os med rundt i Skive inden generalforsamlingen. Kontakt: Martin Høj Hansen (tlf. 87514152, e-mail: martin.hoj.hansen@gmail.com).

Sønderlem Vig rundt og blå kærhøge til natterast tors. 8/3 kl. 15-19. Shell Stationen v. rundkørslen hvor hovedvej 591 møder 189, 7860 Spøttrup. Turleder: Anni Ooppelstrup (tlf. 28931072).

Nors Sø lør. 17/3 kl. 9-13. Den store p-plads på den sydlige side af søen. Turleder: Hans Dahlgaard (tlf. 26326160).

Hundsø og Biskæret lør. 7/4 kl. 9-12. P-pladsen ved Sejerslev Kirke, Sejersvej 52, 7900 Nykøbing Mors. Turleder: Gerner Majlandt (tlf. 29262966).

Gråmejserne



Specielt for SENIORER

Disse ture afholdes på hverdage og henvender sig især til seniorer. Alle er dog velkomne til at deltage. De fleste ture er på 4-5 timers varighed. Medbring madpakke og drikkevarer samt påklædning og fodtøj efter årstiden. Hvis du vil vide mere om turene eller foreslå nye ture, så kontakt en af kontaktpersonerne: Poul Erik Sperling (tlf. 20 28 44 05, e-mail: pes@vildtfarmnord.dk), Tscherning Clausen (tlf. 98 31 73 54, e-mail: tsc.vib@mail.tele.dk), Svend Erik Mikkelsen (tlf. 61 60 73 61, e-mail: svemik45@hotmail.com).

Mailingliste for Gråmejsere

For kort-varsel turer udsendes der en mail 1-2 dage før. Kan eks. være til en våge i isen ved Sebbesund en vintersolskindsdag, en brun tornskade et sted i Nordjylland eller traneovernatning med solskin kl. 17 ved Kraptårnet, Vejlerne. Send din e-mail adr. til: pes@vildtfarmnord.dk. mærket "Gråmejselisten".

Vandstære- og isfugletur ved Viborg tors. 15/2 kl. 9-12. P-pladsen ved Niels Bugges Kro, Ravnsbjergvej 69, 8800 Viborg. Vi besøger i biler flere

forskellige lokaliteter omkring Viborg og kigger efter vandstær, isfugl, bjergvipstjert og andre småfugle som spætter, træløbere, mejser m.m. Vi slutter turen ved Rindsholm. Turleder: Finn Andersen (tlf. 40231613, e-mail: fina@youmail.dk).

Skals Enge og Kølsen Engsø ons. 25/4 kl. 9-13. P-plads sydvest for broen på hovedvej 533, hvor Viborg/Løgstør-landevejen krydser Skals Å. Herfra følger vi en god trampesti langs åen og engsøen ned til Skals å udløbet. Vi håber på blåhals, skægmejsere, rødtrum og en masse andefugle. Husk madpakken og godt fodtøj. Er man ikke så godt gående kan man nemmere komme til Skal å-udløbet via Brunbankevej. Kontakt evt. turleder Finn Andersen (tlf. 40231613, e-mail: fina@youmail.dk).

Nordjylland

LOKAL



DOF Nordjylland

Møder i Aalborg:

Golfhuset, Borgmester Jørgensensvej 11
Kontakt: Børge Søndergård (tlf. 20 22 17 52)

Møder i Frederikshavn:

Knivholt Hovedgård, Hjørringvej, Naturlokalet
Kontakt: Carsten Sørensen (tlf. 23 65 64 39)

Møder i Rold Skov:

Skillingbro Naturskole, Røde Møllevej 17, 9520 Skørping
Kontakt: Gitte Holm (tlf. 21 75 48 68)

DOF Nordjyllands ture, møder, kurser og arrangementer:

Se dem alle på www.dofnord.dk/ture-og-moder/

Gråmejserne: www.dofnord.dk/gramejserne/

Skagen Fuglestation: www.skagenfuglestation.dk

Se desuden hjemmesiden www.dofnord.dk

På tur med DOF Travel

Fuglerejser med indhold

Se de mange tilbud på vores hjemmeside:

www.doftravel.dk

Fuglerejser over hele verden med kvalificerede og erfarne ledere





Kowa



NYHED

SPOTTINGSKOP
TSN-501 20-40x
2.499 DKK
(Medlemspris 2.374 DKK)

NYHED

SPOTTINGSKOP
TSN-553 15-45x
14.995 DKK
(medlemspris 14245 DKK)

SPOTTINGSKOP
TSN-883M PROMINAR
21.995 DKK
(inkl. zoomokular og taske)



► FOTOADAPTER
449 DKK



SPOTTINGSKOP
TSN-663M PROMINAR
9.995 DKK
(inkl. zoomokular og taske)



Malariafri safari til fugleforskeren Jørgen Rabøls sydafrikanske reservat

Gør som mange andre fuglefolk: tag med super-engagerede biologer på en anderledes og personlig safari til Sharkati i UNESCO Reservatet Waterberg i Limpopo. Grupper på max. 12 personer, 3 årlige ture. Eller vælg individuelle ture m/egen privatchauffør på andre tidspunkter. Fantastisk natur med over 300 fuglearter og masser af vilde dyr. Hyggelig lodge med gæstehuse, pool, frodig have. Netfangst, bushwalks, safaris, natur/fugleforedrag, fuglelister mm. Du må gerne gå egne ture i reservatet. Endvidere mange ture til nationalparker, RAMSAR-område, township, landsbyskole, meteoritkrater, World Heritage Site mm. Medlem af Rejsegarantifonden. 12- og 15-dage all-inclusive: 18.990 og 23.990, nov og feb. Turledere: biologer & medejere Jørgen Rabøl og Danna Borg, www.biotravel.dk Tlf: 2484 9392/6143 6963

Fugle og Naturrejser

Extremadura 1.- 8. maj
med Vicky Knudsen

Georgien 2. - 10. maj
med John Frikke

Programmer og pris findes på



Scanbird Aps

www.scanbird.com

Limfjorden - Vejlerne Lunt lille træhus, smukt beliggende med helt fri udsigt over Arup Dæmning, fjord og reservat. Helårsbolig, enkelt indrettet til 2-4 pers., med tekøkken, bad, brændeovn og el-varme. Udlejes billigt på dags- eller ugebasis. Tlf. 30 62 45 56. E-mail lotte.lolk@mail.dk. www.limfjorden-vejlerne.dk

Dejligt sommerhus 400 m fra Lild Strand udlejes. Sommerpris 3000 kr. vinterpris 2000 kr. pr uge + el. Huset ligger i fredet område i cykelafstand til Vejlerne. Langs stranden er der 4 km til Bulbjerg. I klitplantagen er der svampe i sæsonen, og i stille vejr er der frisk fisk på havnen. 6 faste sengepladser, brændeovn og huset er i øvrigt veludstyret. Mail: ullaperu@Yahoo.dk Mobil 30288560



Mandøvej 4, Vester Vedsted - ved Nationalpark Vadehavet Lokalteter som Mandø, Gl. Hviding Engsø, Rømhø, Kammerlusen og hele Ribemarsken inden for rækkevidde. Ældre hus i landsbyen Vester Vedsted ved Ribe udlejes på ugebasis. Huset ligger dejligt med 800 meter til Vadehavet og det helt nye Vadehavscenter, hvorfra traktorbussen til Mandø afgår. Huset har 4 soveværelser med 7 gode sovepladser. Dejlig ugeneret indhegnet have, terrasse og adgang til wi-fi, opvaskemaskine, brændeovn mm. Hund er tilladt. Pris 2900,- pr. uge plus forbrug. Kontakt Lise Hadrup på lisehadrup@live.dk eller på mobil 20 28 01 18



Udlejes: Amtoft - Fuglereservat Vejlerne, Thy Nationalpark, Vesterhavet, Limfjorden. I første række til Limfjorden, i Amtoft, udlejes et dejligt og velholdt sommerhus i meget naturskønne omgivelser. Der er desuden kun få kilometer til Nordeuropas største fuglereservat, Vejlerne, og Danmarks første nationalpark, Thy Nationalpark, samt Vesterhavet. Huset: Sydvendt terrasse med panoramaudsigt over fjorden. 82 m². 6 sovepladser fordelt på 3 værelser. Køkken og stue i ét. Bruserum og toilet. Cykler. Kun 300 meter til hyggelig havn. Se linket www.Amtoftstrand.dk. Tlf. 86 72 50 05.



Fantastiske fugleoplevelser i Naturpark Vesterhavet og bekvem overnatning tæt på spændende natur Gode, isolerede hytter med bad og toilet udlejes hele året rundt. Oplev efterårstrækket ved Blåvandshuk - Se stormfugle ved Vesterhavet om vinteren - Gå på kratlusk i plantagen/på heden - Tilbring timevis ved Filsø med bl.a. havørne og en masse andre fugle. Måske du ser den store tornskade på vej derom. "Ta' fx et smut til Tipperne eller Skjern i foråret". "Afstande: Blåvandshuk og Skallingen 15 km, Filsø og Vrøgum Kær 10 km, Aal Plantage 8 km, Vejers Strand 1,5 km, Kallesmærsk Hede 1 km, Vejers Plantage 0 km." Opholdsstue og fælles køkken til mindre forsamlinger. Vejers Havvej 7, 6853 Vejers Strand. Tlf.: (+45) 75277054. www.stjerneresting.dk.

MØN Lille hyggeligt 4-personers sommerhus i Ulvshale med køkken, bad, brændeovn og el-varme. Udlejes på dags- eller ugebasis. Min. 2 døgn. Tlf. 23 80 57 22. E-mail: metthenriksen@gmail.com.



Udlejes: Vedersø. 4 personer. Toppen af Vest Stadil Fjord. Hyggeligt velindrettet helårshus/ferieejlighed 50 m². Naturgrund ugeneret indhegnet, udsigtshøj. Udsigt til klitter og fredede strandenge. Stort fugletræk samt mulighed for 'lille' sort sol forår/efterår. Rørdrum høres, findes ved Nørre Sø 800m væk. Ynglende tårnfalke i haven. Rigt fugleliv, fodres hele året. Musvåge på foderbræt 25m fra huset. Ugepris: kr. 2.700,- (halv pris ved en person minus højsæson i juli og august). Rengøring kr. 300,- Elafregnes. Pris pr. døgn, kr. 450,- for to personer/ 225,- for en person inkl. sengelinned og håndklæder. Hund er velkommen. Henv. Anette Schmidt: 22 55 06 00.



Hytter ved havet til leje, Källa Hamn, Öland / Sverige.

Veludstyret hytter med fire senge, bad / toilet, køkken (URN med kogeplader, mikroovn og køleskab), trådløs internetadgang. Alle hytter ligger på kajen i en gammel fiskerihavn i en lavvandet bugt på den nordøstlige ø, Öland. Her er et rigt fugleliv, og flere fuglereservater og vandrestier findes i nærheden. I nogle hytter er det muligt at medbringe kæledyr. Til leje på daglig eller ugentlig basis, Pris fra 3300DKK per uge inkl. elektricitet. Cykler, både og sauna er til rådighed ved udlejning. Lars og Stina Börjesson +46730601506, +46705172408, info@kallahamn.se. Mere information og billeder kan findes på www.kallahamn.se



Dejligt hus samt ferieejlighed i Skagen !

Pris pr. uge lørdag til lørdag: Hus 6 pers.: 2995,00 kr. samt 34m² lejlighed m. køkken og bad, 2 personer : 1995,00 kr. Beliggenhed: midt i Skagen by, fred og ro, lige bag den gamle banegård. Se mere på www.skagenbyferie.dk Mobil no. 21477388, Gert Neergaard.



Udlejning / salg. Vejlerne - Nationalpark Thy - Idyllisk stråttækt sommerhus udlejes fra april. Beliggende nær Østerild plantage og med udsigt over Arup/Vesløs Vejle. Nationalpark Thy er et af Nordeuropas vigtigste områder for fugle og dyreliv. 2 soveværelser, Varmepumpe/brændeovn, røgfrit og ingen husdyr. 400kr/døgn plus el-forbrug (min. 2 døgn) Henvendelse: 97 91 03 73. Se hjemmeside: <http://bricksite.com/vejlerne> Er du interesseret i eventuelt at købe huset? 8.085m² grund. Lille skov og mark. Kontakt os for en snak.

Mjolden Færgesgård - En helt særlig naturejendom!



Randerupvej 130, Mjolden v/Skærbæk i Sønderjylland
Her udbydes fantastisk ejendom beliggende på et værft midt i Nationalpark Vadehavet og med en fantastisk udsigt til alle sider over det smukke marsklandskab! Samlet jordtiliggende på 9,1126 hektar med fantastisk natur. - En ejendom der skal opleves på nærmeste hold!

Pris	1.995.000	Bolig/ kælder m ²	Grund m ²	Rum/ vær.	Opført
Ejerudgifter	1.991	206/20	91126	7/5	1927

Sag 62702952
Kontakt tlf. 74726188



OPLEV FUGLETRÆKKET I SKAGEN

Beliggende fem min.(på cykel) fra Flagbakken tilbydes:

Enkelt-, Dobbelt- og 4-sengsværelse m. adgang til separat bad, toilet og køkken hhv. 200,-/1200,- , 300,-/1800,- og 400,-/2400,- pr.dg./uge excl. linned (100,-). Stor rabat på langtidsleje. Ring mobil 21845653 eller skriv til oluf.lou54@gmail.com

Gavekort til bidragydere til DOF's medier

Mange medlemmer og ansatte bidrager med indhold til DOF's medier. Som en anerkendelse modtager bidragyderne fremover gavekort til Naturbutikken efter flg. retningslinjer:

- 1) Anerkendelse for bidrag er som udgangspunkt symbolsk og kan ikke betragtes som aflønning.
- 2) Ansatte og medlemmer af hovedbestyrelserne i DOF og FVF modtager ikke gavekort for deres bidrag til DOF's medier, da de primært bidrager i arbejdstiden eller con amore.
- 3) Gavekortet udstedes første gang bidraget benyttes af DOF. Ved gentagelse/genbrug i flere medier udstedes ikke yderligere gavekort.
- 4) Artikler på ca. 1500 – 2000 ord anerkendes med et gavekort til Naturbutikken på 200 kr.
- 5) Fotos anerkendes med gavekort til Naturbutikken således:
a. 1 foto: 100 kr. b. 2-4 fotos: 200 kr. c. 5+ fotos: 300 kr.
- 6) Udstedelsen af gavekort foregår løbende i takt med at bidragene benyttes.

Dansk Ornitologisk Forening – DOF

DOF er landsforeningen for fuglebeskyttelse og fugleinteresserede

DOF er den danske afdeling af BirdLife International
Vesterbrogade 138-140, 1620, København V
Telefon (alle hverdage 11-15): 3328 3800
email: dof@dof.dk . www.dof.dk

DOF's formand: Egon Østergaard tlf: 3116 2030,
email: egon.ostergaard@dof.dk

Indmeldelse i DOF: Sker ved indbetaling på girokonto 7 00 08 39
Støttebeløb til DOF's arbejde for fugle- og naturbeskyttelse, som er fradragsberettiget, kan indbetales på samme girokonto.

Årlige kontingenter:

Kernemedlemmer:	kr. 495,00
Ungdomsmedl. (u. 26 år)	kr. 250,00
Medlemmer:	kr. 350,00
Husstandsmedlemskab:	kr. 665,00

Fugleværnsfonden: Fugleværnsfonden er en almennyttig fond stiftet af DOF. Fondens formål er at købe og drive fugle- og naturresevater og formidle viden og oplevelser fra disse reservater. Støttebeløb, som er fradragsberettiget, kan sættes ind på Fugleværnsfondens girokonto 5 09 42 32.
email: fvf@dof.dk . www.fuglevaernsfonden.dk

Naturbutikken: Naturbutikken i Fuglenes Hus tlf: 3328 3838
Åbningstider: Man.-fre. kl. 11-17.30, lør. 10-14. www.naturbutikken.dk

Bor du i udlandet, kontakt da venligst DOF for nærmere oplysninger om priser.

DU KAN FINDE VORES PRODUKTER
HOS EKSKLUSIVE SPECIALISTFORHANDLERE
OG ONLINE PÅ WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM ➔

DEN NYE EL UBEGRÆNSET *PERFEKTION*



Den nye EL-familie fra SWAROVSKI OPTIK er den hidtil bedste. FieldPro-pakken bringer komfort og funktionalitet op på et helt nyt niveau. Den perfekte optiske ydelse og præcision, den enestående ergonomi og det forbedrede design er som prikken over i'et på dette teleoptiske mesterværk. Få endnu mere ud af de særlige øjeblikke – med SWAROVSKI OPTIK.

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM



SWAROVSKI
OPTIK